

CORONA in de KLEUTERKLAS

Ellen Eggerickx en Amber Sels

Inleiding

Wij zijn Amber en Ellen, twee derdejaarsstudenten aan UC Leuven-Limburg, Leuven. Wij hebben stage gedaan in Zuid-Afrika, maar jammer genoeg zijn wij vroeger moeten terugkomen wegens de coronacrisis. Daarom hebben wij de opdracht gekregen om een inspiratiebundel uit te werken rond corona in de klas. Aan de hand van een enquête zijn we te weten gekomen waar de meeste leerkrachten nood aan hebben. Rekening houdend met deze noden hebben wij onze inspiratiebundel uitgewerkt.

In onze inspiratiebundel gaan wij werken rond het coronavirus, rond hygiëne en het sociaal-emotionele aspect bij de kleuters. Wij hebben een weekschema in elkaar gestoken die jullie kunnen gebruiken als inspiratiebron. Wij hebben activiteiten uitgewerkt die jullie kunnen gebruiken om de opstart van de scholen te vergemakkelijken. Elke activiteit is uitgewerkt met de algemene ontwikkelingsdoelen. Wij hebben ook een deel rouwverwerking met kleuters voorzien. Wij hebben dit speciaal niet in het weekschema gezet omdat niet elke kleuter te maken krijgt met een verlies. Daarom hebben we enkele activiteiten en tips voorzien voor wanneer je wel een kleuter hebt die iemand is verloren tijdens de corona tijden. Tenslotte voorzien wij enkele handige tips voor jullie rond corona in de klas.

Inhoudstafel

Inleiding	2
Inhoudstafel	3
Enquête resultaten	5
Voorbeeld weekschema	6
Hoe Corona in de kleuterklas bespreken	8
Vragen en antwoorden van kinderen over corona	9
Activiteiten	10
Activiteit 1: gesprek over dat de school gesloten was, vragen, corona, emoties, ...	10
Activiteit 2: verhaal vertellen 'thema vriendjes/terug naar school gaan' + verwerkingsactiviteit (kleuters tekenen voor elkaar)	12
Activiteit 3: KA luister dictee: weer naar school	14
Activiteit 4: verhaal vertellen 'thema corona' + verwerkingsactiviteit (emoties een plek geven)	15
Activiteit 5: KA taal: kringgesprek over corona. Welke vragen hebben de kleuters over corona, wat is corona juist, ...	17
Activiteit 6: KA turnen: de corona monstertjes verslaan	19
Activiteit 7: KA drama: poppenkastspel afspraken en structuur v/d school en klas	21
Activiteit 8: KA taal: kennismaken met het versje aan de hand van afbeeldingen/prenten met handige Hans	22
Activiteit 9: KA impressie: bacteriën op de handen	25
Activiteit 10: BA versje 'handen wassen'	26
De kraan gaat open, spetterspat	27
Activiteit 11: Raadselspel in thema corona/ziek zijn/hygiëne/afpraak	28
Activiteit 12: BA proefje met peper: waarom moet ik mijn handen wassen.	29
Activiteit 13: KA impressie: poppenspel rond de middelen om jezelf te beschermen	32
Activiteit 14: BA beeld: ons eigen mondmasker versieren uit stof	33
Activiteit 14B: BA beeld: ons eigen mondmasker versieren uit papier	34
Activiteit 15: KA taal: bespreken van beschermingskledij mens en maatschappij	37
Activiteit 16: BA wiskunde: matrix spel corona	39
Activiteit 17: KA impressie: rond liedje K3 - bubbel + verwerkingsactiviteit 'techniek/media'	42

Activiteit 18: KA turnen: de strijd tegen de corona monstertjes	43
Activiteit 19: KA beeld: bubbels blazen	45
Activiteit 20: KA WO: proefje bubbels	46
Activiteit 21: BA drama: opdrachten spel: welk team zal het snelst in het hartje geraken	47
Rouwverwerking met kleuters	48
Tips	51
Rond sociaal-emotionele ontwikkeling	51
Rond hygiëne	52
Zorgen rond risicokleuters, problematieken, achterstanden ...	53
Afsluiting	54
Bronnen	55
Bijlage	56
Bijlage 1: Enquête resultaten	56
Bijlage 2: Begroeting	63
Bijlage 3: Corona Verhaal 1	65

Enquête resultaten

Wij hebben onze enquête eerst afgenomen bij 80 kleuterleerkrachten over heel België. Hierna hebben we onze enquête afgenomen bij de partnerscholen van UCLL. Hierbij hebben wij 120 responses gekregen. We hebben een bereik gehaald van 200 kleuterleerkrachten of andere gelijksoortige leerkrachten.

Als we kijken naar onze resultaten van de enquête merken we dat er heel veel leerkrachten contact houden met hun kleuters. Dit doet elke school op zijn eigen manier. Zo zien we dat leerkrachten via email, facebook, digitale schoolportalen, klasblogs, via post en echte materialen, ... contact houden met hun kleuters.

We merken dat de leerkrachten vooral willen focussen op het welbevinden van de kleuters wanneer de scholen weer open gaan en ook hun sociaal-emotionele vaardigheden. Ook rust creëren en aandacht voor de hygiëne zijn belangrijke focussen. We merken dat leerkrachten de klasafspraken terug willen aanbrengen bij de kleuters. Ook aspecten als taal, verjaardagen inhalen, wiskunde ... komen aanbod. De eerste prioriteiten als de scholen opengaan vinden de leerkrachten vooral veiligheid, een terug thuisgevoel en de gevoelens van de kleuters. Waar hebben leerkrachten nood aan na het coronavirus? Ze willen vooral duidelijkheid afspraken en extra voorzieningen zoals meer toiletmomenten, handen wassen, handalcohol ...

Als we kijken naar de domeinen die de leerkrachten vooral aanbod willen laten komen na de quarantaine zien we dat sociaal-emotionele ontwikkeling er fel bovenuit springt, op de voet gevolgd door de taalontwikkeling. Er is maar 7,5% die gaat werken in de klas rond de coronasituatie, 44,8% weet het nog niet en dat betekent dat 47,8% niet gaat werken rond het coronavirus.

Als we kijken naar wat de leerkrachten associëren met corona dan zien we dat hygiëne, jezelf beschermen, quarantaine, virussen, angst en ziek zijn de termen zijn die het meest voorkomen. De leerkrachten zouden vooral corona uitwerken in de klas aan de hand van een verhaal of een lied en werken rond hygiëne en de gevoelens van de kleuters.

U kan onze resultaten van de enquête bekijken in bijlage 1.

Voorbeeld weekschema

Maandag Dagthema: Terug naar school, terug naar onze vriendjes!	Dinsdag Dagthema: Corona, covid-19, een virus? Wat is dat nu juist.	Woensdag Dagthema: Plietse, pletse, plose, plassen: wij gaan onze handenwassen!	Donderdag Dagthema: Waarom is iedereen nu een dokter geworden? Waarom draagt iedereen een mondmasker en handschoenen?	Vrijdag Dagthema: Alleen in je bubbel..
<p><u>KA</u>: Onthaal + klasafspraken overlopen. Doel : Structuur aanbrengen</p> <p><u>KA</u>: <u>Gesprek</u> over dat de school gesloten was, vragen, corona, emoties .. Doel: Sociaal- en emotionele ontwikkeling</p> <p><u>Hoekenwerk</u> en de juf speelt mee met de kleuters om terug een band op te bouwen! Doel: Sociaal- en emotionele ontwikkeling + structuur aanbrengen</p>	<p><u>KA onthaal</u></p> <p><u>KA impressie</u>: Verhaal over onderwerp " corona" Doel : Taal - luisteren, begrijpen</p> <p><u>BA verwerkingsactiviteit</u>: Emoties een plaats geven d.m.v. een beeldende activiteit. Doel: Sociaal- en emotionele ontwikkeling, beeld</p> <p>+ hoekenwerk</p>	<p><u>KA onthaal</u></p> <p><u>KA impressie</u>: <u>bacteriën op de handen</u></p> <p><u>BA</u>: versje 'handen wassen' → bijvoorbeeld: Je gaat de kleuters op een correcte manier laten kennismaken met handen wassen, terwijl je de bewegingen uitvoert, zeg je het versje op.</p> <p>+ hoekenwerk</p>	<p><u>KA onthaal</u></p> <p><u>KA impressie</u> : Poppenspel rond de middelen om jezelf te beschermen (handschoenen en mondmasker). 1 handpop komt met handschoenen en een mondmasker naar zijn vriendje. Het vriendje lacht hem uit.. Hij legt uit waarom hij dat aan heeft.</p> <p>→ Je kan nadien een filmpje tonen over ' ziek zijn'</p> <p><u>BA beeld</u>: ons eigen mondmasker versieren + hoekenwerk</p>	<p><u>KA onthaal</u></p> <p><u>KA impressie</u>: Het liedje k3 - bubbel laten horen aan de kleuters. Laat de kleuters goed luisteren naar het lied en doe hierna een gesprek rond. Waarom zitten we in een bubbel? Wie zit er in mijn bubbel? Waarom is dat belangrijk? Hoe kunnen we toch contact houden zonder uit onze bubbel te komen? ..</p> <p><u>BA techniek</u>: Hoe kunnen we contact leggen met (bijvoorbeeld de klas naast ons)? Via skypen.. Wat is dat skypen? Hoe doen ze dat? Samen proberen we dit uit en bellen we naar de bubbel naast onze klas.</p>
Speeltijd	Speeltijd	Speeltijd	Speeltijd	Speeltijd
<p><u>Hoekenwerk</u> en de juf speelt mee met de kleuters om terug een band op te bouwen! Doel: Sociaal- en emotionele ontwikkeling + structuur aanbrengen</p>	<p><u>BA verwerkingsactiviteit verder werken + nieuw groepje</u> : Emoties een plaats geven d.m.v. een beeldende activiteit. Doel: Sociaal- en emotionele ontwikkeling, beeld + Hoekenwerk</p> <p><u>KA taal</u>: kringgesprek over corona. Welke vragen hebben de kleuters over corona, wat is corona juist, ...</p>	<p><u>KA taal</u>: Raadselspel in thema corona/ziek zijn/ hygiëne/ afspraak</p> <p><u>BA</u>: <u>proefje met peper</u>: waarom mijn handen wassen. Vinger in peper leggen en nadien in zeep. Nadien leg je je vinger met zeep terug in het bordje met peper.. + hoekenwerk</p>	<p><u>BA beeld</u>: ons eigen mondmasker versieren + Hoekenwerk</p> <p><u>KA</u>: <u>bespreken van beschermingskledij mens en maatschappij</u> : verschillend kledij aan beroepen linken. Welk kledij kunnen wij gebruiken om onszelf te beschermen?</p>	<p><u>KA turnen</u>: de strijd tegen de corona monstertjes</p> <p><u>BA techniek</u>: Na de turnles kan je met een andere groep kleuters dit herhalen. Hoe kunnen we contact leggen met (bijvoorbeeld de klas naast ons)? Via skypen.. Wat is dat skypen? Hoe doen ze dat? Samen proberen we dit uit en bellen we naar de bubbel naast onze klas.</p> <p><u>BA beeld</u> : Bubbels blazen</p>
Middag	Middag	Naar huis	Middag	Middag

<p><u>KA impressie</u> : Een prentenboek aanbrenge ronde thema vriendjes/terug naar school gaan Doel : taal luisteren/begrijpen</p> <p>+ <u>Verwerkingsactiviteit</u>: Kls tekenen iets liefs voor elkaar. Nadien hangen we alle tekeningen omhoog op op een prikbord met foto's van onze klas.</p> <p>+ Hoekenwerk</p>	<p><u>KA turnen</u> : De corona monstertjes verslaan. Doel : beweging</p> <p>+ Hoekenwerk na de turnles.</p> <p><u>BA drama</u> : Poppenkastspel afspraken en structuur v/d school en klas Doel : afspraken op speelse manier herhalen.</p>		<p><u>BA beeld</u>: ons eigen mondmasker versieren verder werken</p> <p>+ Hoekenwerk</p>	<p><u>BA WO</u> : proefje Dit kan ook klassikaal gebeuren: KO gaat naar een grote ruimte of naar buiten en daar staat een zandbak met water en zeep. Twee kls gaan in de zandbak staan en een andere kleuter probeert een grote bubbel te maken met de hoelahoep.</p> <p>+ Hoekenwerk</p>
Speeltijd	Speeltijd		Speeltijd	Speeltijd
<p><u>KA</u>: luister dictee: weer naar school</p>	<p><u>KA taal</u>: Kennismaken met versje aan de hand van afbeeldingen/prenten</p> <p>+ Terugblik → zeer belangrijke momenten voor taalontwikkeling.</p>		<p><u>BA wiskunde</u>: matrix spel beschermingskledij</p>	<p><u>BA drama</u> : Opdrachten spel → Welk team zal het snelst in het hartje geraken. + hoekenwerk</p>
Naar huis	Naar huis		Naar huis	Naar huis

Hoe corona in de kleuterklas bespreken

- Aan de hand van een verhaal uitleggen wat corona is. (zie bijlage)
 - Feitelijk blijven. Ze hoeven niet alles te weten en al onze zorgen met hen te delen.
 - Zoek de angst op bij kinderen “Waar ben je bang van? Wat heb je gehoord?” Hierop kun je informatie waar nodig op aanvullen.
 - Als je antwoorden niet weet, ga ze samen met het kind opzoeken.
 - Kijk samen naar wat je zelf kunt doen. Dat geeft grip op de situatie.
 - Vooral luisteren naar kinderen.
 - Bied de kans om te praten. Organiseer een kringgesprek(Eventueel in kleine groepjes).
 - Zorg dat ze hun emoties een plek kunnen geven door een activiteit te koppelen aan gesprekjes (beeldende, dramatische of muzikale activiteit, waar ze hun emoties kunnen uiten).
 - Benoem ook positieve dingen.
 - Laat het lied horen van k3 - Bubbels en doe hier rond een gesprek. Probeer te achterhalen wat er bedoeld wordt met die bubbel, wie zit er in je veilige bubbel, waarom dient die bubbel enz.. Bij jongere kleuters is het natuurlijk moeilijker om zo'n diepgaand gesprek te krijgen. Daarom lijkt het ons een idee om u handpop dit kort en bondig uit te leggen en nadien leuke activiteitjes te doen rond bubbels.
 - Bij jonge kleuters proberen we de focus te leggen op de veiligheid en de vertrouwensrelatie tussen leerkracht en kleuter. De vaste handpop van de klas kan een goede hulpmiddel zijn.
 - Probeer uit te leggen aan de kleuters als ze moeten kiezen hoe ze dit moeten doen.
-

Vragen en antwoorden van kinderen over corona

Kinderen kunnen honderd vragen stellen, maar als leerkracht is het toch ook niet altijd gemakkelijk om op al die vragen “goed” te antwoorden. Daarom willen wij u graag helpen met mogelijke “goed” antwoorden op vragen van kinderen.

Vraag 1 : Wat is dat nu corona?

Corona is een virus, net zoals een griep. Het zijn vieze monstertjes die in je lichaam komen en die maken je ziek. Kindjes kunnen er ook ziek van worden en dan moet je heel veel rusten en niet bij vriendjes gaan spelen, want anders kunnen die vieze monstertjes ook naar je vriendjes kruipen.

Vraag 2: Maar waarom moeten we onze handen wassen?

Die vieze monstertjes (dat virus) kunnen op je handen zitten. Die vieze monstertjes kan je enkel wegdoen door goed je handjes te wassen. Zo word je minder snel ziek en kan je die monstertjes minder snel doorgeven.

En wat kan je allemaal doen om corona te voorkomen op school?

- Handen wassen
- Hoesten en niezen in de elleboog
- Papieren zakdoekjes gebruiken en meteen in de vuilbak gooien
- Bij oudere kleuters kan je hen eventueel wijzen op de social distances regels..

Vraag 3: Mogen we buiten spelen?

Je mag natuurlijk buiten spelen als je je niet ziek voelt of je mama/papa broer of zus waren ook niet ziek. Na het buiten spelen, moet je zeker je handjes wassen!

Vraag 4: Worden wij niet ziek van terug op school te zijn?

De vieze monstertjes zijn stilaan aan het verdwijnen.. Dus zo konden we terug naar school gaan, maar we moeten nog altijd goed opletten dat we steeds goed onze handen wassen!

Vraag 5: Hoe ziet dat eruit zo'n monstertje?

Het monstertje kan je niet zien omdat het heel klein is, maar met een speciaal toestel (microscoop) kunnen mensen dit wel zien. Leerkracht kan nu een afbeelding laten zien en dit beschrijven. Het ziet eruit als een bolletje met kleine stekeltjes.

Vraag 6: Wat voel je als je corona hebt?

Je voelt je ziek en bent moe. Je hoest en hebt pijn aan je keel. Je kan ook koorts hebben. Dan voel je warm aan en dan neemt je mama of papa met een thermometer je koorts, maar niet iedereen die hoest of koorts heeft heeft corona. Mensen die ziek zijn door het coronavirus worden meestal vanzelf weer beter door thuis te blijven en te rusten.

Vraag 7: Kan je dan geen medicijn nemen voor corona?

Neen, voor deze ziekte is er nog geen medicijn. De dokters zoeken naar een medicijn en misschien volgend jaar kan je hiervoor een prikje krijgen zodat je hier niet meer ziek van kunt worden.

Activiteiten

Activiteit 1: gesprek over dat de school gesloten was, vragen, corona, emoties, ...

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Mens en maatschappij - ik en mijzelf: 1.2 de kleuters kunnen in een eenvoudige taal een recent gebeurde situatie waarbij zij betrokken waren in dialoog met een volwassene, beschrijven en vertellen hoe zij zich daarbij voelden.
- ❖ Mens en maatschappij - ik en de ander: 1.6 de kleuters weten dat mensen eenzelfde situatie op een verschillende wijze kunnen ervaren en er verschillend kunnen op reageren
- ❖ Nederlands spreken 2: 2.2 de kleuters kunnen spreken over ervaringen of gebeurtenissen uit de eigen omgeving of over wat ze van anderen vernamen
- ❖ Nederlands spreken 2: 2.3 de kleuters kunnen spreken over gevoelens als blijheid, angst, verdriet, verwondering

Materiaal :

- ❖ Eventuele klaspop

TIP:

Lees zeker eens de tips om te werken rond de sociaal-emotionele ontwikkeling en de vragen en antwoorden van kinderen over corona.

Deze les is een kringgesprek over hoe de kleuters de hele corona situatie hebben beleefd. Wij kunnen hier geen pasklaar gesprek neerzetten omdat elke kleuter anders omgaat met de situatie. Wij hebben enkele tips en richtlijnen voor jullie uitgeschreven.

Les:

Stap 1 : Vertel de kleuters dat je het fijn vindt om hun terug te zien, vraag hoe zij de afgelopen dagen hebben beleefd. Bespreek met de kleuters hoe het met hen gaat. Maar blijf niet hangen bij de klassieker 'hoe gaat het met je?' Stel gerichte vragen. Hoe verliepen de dagen voor jullie? Welke gevoelens heb je de afgelopen dagen beleefd? ...

Stap 2 : Wanneer kleuters zelf met vragen afkomen is het belangrijk dat je op een eerlijke manier antwoord. Weet je het zelf niet? Dat is niet erg, vertel tegen de kleuters dat je het zelf niet weet. Als je het antwoord kan opzoeken, kan je dit samen met de kleuters doen. Als je antwoord op een vraag van kleuters gebruik dan woorden die de kleuters snappen en bij hun leeftijd passen.

Stap 3 : Het is belangrijk dat de kleuters niet met een gevoel van angst of met vragen achterblijven. Probeer als je het gesprek afrondt te peilen of ze bang zijn, niet alleen door wat ze zeggen, maar ook door naar hun lichaamstaal en ademhaling te kijken.

Laat de kleuters weten dat je er altijd voor hen bent en dat ze altijd met je kunnen praten. Zeg hen dat je van ze houdt, naar hen luistert en er voor hen bent als ze bezorgd zijn.

Stap 4 : Sluit het gesprek met een positieve noot. Je kan het gesprek afsluiten met samen een hartverwarmend lied te zingen. Je kan het gesprek ook afsluiten met een groeps-social distance- knuffel, dit doe je door elke kleuter zichzelf te laten knuffelen in de gezamenlijke kring. Je kan ook afsluiten met een lucht high-five en er zijn nog tal van andere leuke afsluiters denk maar aan een dansje, een gedichtje,

Activiteit 2: verhaal vertellen ‘thema vriendjes/terug naar school gaan’ + verwerkingsactiviteit (kleuters tekenen voor elkaar)

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Nederlands luisteren 1 : 1.3 de kleuters kunnen een mondelinge, voor hen bestemde boodschap, ondersteund door beeld en/of geluid, begrijpen
- ❖ Nederlands luisteren 1 : 1.5 de kleuters kunnen een beluisterd verhaal, bestemd voor hun leeftijdsgroep, begrijpen
- ❖ Nederlands luisteren 1 : 1.4 de kleuters kunnen door de kleuteronderwijzer gegeven opdrachten, met betrekking tot activiteiten in de klas of op school, begrijpen
- ❖ Nederlands spreken 2: 2.12 de kleuters zijn bereid om eigen gevoelens en verlangens op een persoonlijke manier uit te drukken
- ❖ Muzische vorming beeld 1 : 1.5 de kleuters kunnen impressies uiten in een persoonlijke, authentieke creatie en plezier scheppen in het zoeken en vinden

Materiaal :

- ❖ Een prentenboek over het thema vriendjes/terug naar school gaan

TIP: Enkele prentenboeken over het thema vriendjes/terug naar school gaan:

- ❖ Douglas, J., & Maike, J. (2017). *Willewete. Naar school* (1ste editie). Hasselt, België: Clavis.
- ❖ Slegers, L., & Slegers, L. (2006). *Karel gaat naar school*. Hasselt, België: Clavis.
- ❖ Vandaele, A. (2018). *Samen naar school*. Hasselt, België: Clavis.
- ❖ Amant, K., & Amant, K. (2009). *De eerste schooldag van Milan*. Hasselt, België: Clavis.
- ❖ Hollander, V., den Hollander, V., & Stam, D. (2012). *Hoi naar school!* Houten, Nederland: Spectrum.
- ❖ Llenas, A., & Schoehuys-Blaak, A. (2019). *Het kleurenmonster gaat naar school*. Rijswijk, Nederland: de Vier Windstreken.

Les:

Stap 1 : Vertellen van het prentenboek

KO vertelt het prentenboek aan de kleuters. KO gebruikt hierbij voldoende stem intonatie en lichaamstaal.

Stap 2 : Een kringgesprek over het verhaal en mogelijke vragen

KO doet een gesprek met de kleuters over terug naar school gaan. De KO en de kleuters gaan in interactie met elkaar.

Mogelijke interacties:

- *Hoe voelen jullie je nu je terug naar school mag komen?*
 - *Wat hebben jullie het meeste gemist terwijl je thuis was?*
 - *Wat vind het je het leukste, nu je terug naar school mag komen?*
 - *Wat vond je van het verhaal?*
 - *Hoe is de eerste schooldag voor jou?*
 - *Hoe beleef jij deze dag?*
 - ...
-

Stap 3 : Verwerkingsactiviteit “ een tekening maken voor elkaar”

De kleuters hebben elkaar al een lange tijd niet gezien. Het is ook belangrijk dat je de band die de kleuters hadden terug opbouwt en ondersteunt. De kleuters mogen voor elkaar een tekening of een kunstwerk maken. Ze mogen zelf kiezen voor welk vriendje ze dit willen maken. Je mag ook zelf bepalen of ze voor meerdere vriendjes iets maken of ieder voor één kleuter. Nadien kan je op het werk een compliment of boodschap van de kleuter voor zijn vriendje schrijven.

TIP: Hierbij kan je de kleuters hun creativiteit de vrije loop laten. Laat ze kiezen welke materialen ze gebruiken en hoe ze het gaan aanpakken. Vooral bij de oudste kleuters kan je deze activiteit zelfstandig laten uitvoeren.

TIP: Wil je hier ontluikende geletterdheid aan koppelen, dan kan je de kleuters de naam van hun vriendje laten stempelen. Geef hen een voorbeeld kaart met de naam op en laat hen het na stempelen of eventueel na schrijven.

Activiteit 3: KA luister dictee: weer naar school

Ontwikkelingsdoelen :

Materialen:

- ❖ Kleurpotloden
- ❖ Opdrachtenblad

TIP: In bijlage 2 kan je een voorbeeld opdrachtenblad terug vinden. Je kan dit gebruiken of je eigen vragen opstellen voor de kleuters.

Les:

De kleuters krijgen allerlei kleuren kleurpotloden en het opdrachtenblad. Zorg dat de kleuters ieder hun plaats heeft aan een tafel en rustig kunnen werken. De KO legt uit dat ze met de kleuters gaat terug blikken op de afgelopen weken. De KO geeft telkens de tekenopdracht aan de kleuters. Nadien bespreekt de KO dit met de kleuters. De kleuters mogen zelf kiezen of ze over hun tekening iets willen vertellen of niet. Om een veilige sfeer te creëren kan je met de kleuters in de kring gaan zitten na het tekenen.

De opdrachten:

- ❖ Wat is het leukste dat je afgelopen tijd hebt gedaan?
 - ❖ Heb je iets nieuws geleerd?
 - ❖ Wat vond je minder fijn deze periode?
 - ❖ Wat wil je nog graag leren?
 - ❖ Wat zou je het allerliefst willen doen op school?
 - ❖ Wil je nog iets aan de leerkracht vertellen?
 - ❖
-

Activiteit 4: verhaal vertellen 'thema corona' + verwerkingsactiviteit (emoties een plek geven)

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Nederlands luisteren 1 : 1.3 de kleuters kunnen een mondelinge, voor hen bestemde boodschap, ondersteund door beeld en/of geluid, begrijpen
- ❖ Nederlands luisteren 1 : 1.5 de kleuters kunnen een beluisterd verhaal, bestemd voor hun leeftijdsgroep, begrijpen
- ❖ Nederlands luisteren 1 : 1.4 de kleuters kunnen door de kleuteronderwijzer gegeven opdrachten, met betrekking tot activiteiten in de klas of op school, begrijpen
- ❖ Nederlands spreken 2: 2.12 de kleuters zijn bereid om eigen gevoelens en verlangens op een persoonlijke manier uit te drukken
- ❖ Muzische vorming beeld 1 : 1.5 de kleuters kunnen impressies uiten in een persoonlijke, authentieke creatie en plezier scheppen in het zoeken en vinden

Materiaal :

- ❖ Verhaal over thema corona (zie bijlage 3)
- ❖ Eventueel kamishibai
- ❖ Witte a3 papieren
- ❖ Verf, potloden, wasco's

TIP:

Kies ervoor om dit als een begeleidende activiteit te doen omdat dit over een gevoelig onderwerp gaat. Ook kinderen met taalachterstand krijgen door het spreken in een kleine groep meer spreekkans.

Les:

Stap 1 : Vertellen van het prentenboek

KO vertelt het prentenboek aan de kleuters. KO gebruikt hierbij voldoende stemintonatie en lichaamstaal.

Stap 2 : Een kringgesprek over het verhaal en mogelijke vragen

KO doet een gesprek met de kleuters over corona. KO speelt in op de vragen van de kleuters en probeert hier een eerlijk mogelijk antwoord op te geven of te zoeken.

Mogelijke interacties:

- *Wat denk of voel jij bij het woordje 'corona'?*
 - *Wat gebeurt er als corona in ons lichaamje zit? Wat moeten we dan doen?*
 - *Waarom waren wij zolang thuis en niet op school? Was het misschien vakantie of wie kan hier iets over vertellen?*
 - *Wat kunnen we doen om geen corona te krijgen?*
 - *Kun je mensen die corona hebben/ hadden?*
-

Stap 3 : Verwerkingsactiviteit “ emoties een plek geven”

Omdat kleuters rond heel dit gebeuren verschillende emoties kunnen ervaren, is het belangrijk dat kleuters deze emoties een plek kunnen geven. Na het vertellen van een verhaal en een kringgesprek over het verhaal, kan je aan de slag met een verwerkingsactiviteit. Je kan de kleuters hun emoties laten uittekenen. Dit kan heel eenvoudig met potloden of wasco's, maar ook met verf. De kleuters tekenen hun emoties uit en nadien kan de kleuters over zijn tekening iets vertellen als hij/zij dit wilt. Zo kan de KO op die emoties verder op inspelen.

Activiteit 5: KA taal: kringgesprek over corona. Welke vragen hebben de kleuters over corona, wat is corona juist, ...

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Mens en maatschappij - ik en mijzelf: 1.2 de kleuters kunnen in een eenvoudige taal een recent gebeurde situatie waarbij zij betrokken waren in dialoog met een volwassene, beschrijven en vertellen hoe zij zich daarbij voelden.
- ❖ Mens en maatschappij - ik en de ander: 1.6 de kleuters weten dat mensen eenzelfde situatie op een verschillende wijze kunnen ervaren en er verschillend kunnen op reageren
- ❖ Nederlands spreken 2: 2.2 de kleuters kunnen spreken over ervaringen of gebeurtenissen uit de eigen omgeving of over wat ze van anderen vernamen
- ❖ Nederlands spreken 2: 2.3 de kleuters kunnen spreken over gevoelens als blijheid, angst, verdriet, verwondering

Materiaal :

- ❖ Eventuele klaspop

TIP:

Vertel de kleuters dat we een gesprek gaan hebben. Vertel ze dan ook dat in een gesprek je vinger niet moet opsteken om het woord te vragen maar je je beurt afwacht en wanneer je denkt dat je iets kan zeggen, je iets mag zeggen zoals in een normaal gesprek. Dit kan soms oefenen zijn voor de kleuters maar vaak lukt dit heel goed. Ze weten vaak prima hoe ze een gesprek moeten houden. Een kringgesprek zonder vingers opsteken is ook een doel op zich!

Les:

Stap 1 : Leid het gesprek in. Vertel de kleuters dat je een gesprek gaat hebben over corona. Ga in interactie met de kleuters over wat ze nu allemaal al weten over corona. Laat het vanuit de kleuters komen. Laat de kleuters vertellen wat ze weten en jij als KO luistert naar de kleuters.

Stap 2 : Nadat je met de kleuters besproken hebt wat ze al weten of corona, ga je het nu hebben over wat ze nog niet weten. Vraag hen of er dingen zijn die ze nog graag zouden weten over corona of waar ze zich zorgen over maken of waar ze nog niet zeker over zijn of ... In dit stukje ga je met de kleuters op zoek naar antwoorden op hun vragen. Wanneer er een vraag gesteld is kan je ook kijken of andere kleuters het antwoord op de vraag weten. Zij kunnen helpen bij het formuleren van een antwoord. Je mag ook eerlijk zijn tegen de kleuters als je het antwoord zelf niet weet, je kan het antwoord dan samen op zoeken.

TIP: Bekijk zeker het stukje over de vraag en antwoorden over corona op kleuterniveau. Hier kan je inspiratie halen, hoe je nu kan antwoorden op al die vragen.

Stap 3 : In deze stap ga je kijken of de kleuters nog met angsten zitten of bepaalde gevoelens die hen dwars zitten. Je kan tijdens de eerste fases al ontdekken of kleuters met angsten zitten door hun antwoorden of gedragingen tijdens het gesprek. Maar je kan ook aangeven aan de kleuters dat dit een moeilijk onderwerp is en dat het normaal is dat ze angsten hebben of

vragen. Probeer met de kleuters hun angsten te bespreken en hen een veilig gevoel te geven. Dit is voor elke kleuter anders en dit moet je als KO zelf een beetje aanvoelen wat het beste werkt bij welke kleuter. Voor sommige kleuters is het genoeg om hun angst te kunnen uiten, andere kinderen willen graag dat je ernstig neemt, sommige kleuters hebben nood aan informatie, andere aan een oplossing. Dit moet je als juf bespreken met de kleuter en samen op zoek gaan naar een manier die werkt voor jouw kleuter.

Stap 4 : Ook bij dit gesprek is het belangrijk dat je het afsluit met een positieve noot. Ja kan het gesprek afsluiten met samen een hartverwarmend lied te zingen. Je kan het gesprek ook afsluiten met een groeps-social distance- knuffel, dit doe je door elke kleuter zichzelf te laten knuffelen in de gezamenlijke kring. Je kan ook afsluiten met een lucht high-five en er zijn nog tal van andere leuke afsluiters denk maar aan een dansje, een gedichtje,

Activiteit 6: KA turnen: de corona monstertjes verslaan

Ontwikkelingsdoelen :

- ❖ Lichaams- en bewegingsbeheersing : 1.2de kleuters kunnen de eigen bewegingsbaan stoppen, richten en wijzigen afhankelijk van statische en dynamische objecten: andere bewegers, obstakels, bewegende voorwerpen
- ❖ Rust ervaringen : 1.16 de kleuters kunnen komen tot rust ervaringen
- ❖ Bewegingsantwoorden : 1.32de kleuters kunnen een gepast bewegingsantwoord geven op eenvoudige speltaken, bewegingsopdrachten, afspraken en regels

Materialen :

Opwarmingsspel :

- ❖ Fluovestjes en mouse ballen

Bewegingshoeken :

- ❖ Tape, hoepels, Zweedse banken, valmatten, klimraam (indien mogelijk), kegels, pittenzakjes, muziek en een box

Les :

Stap 1 : Opwarmingsles

Als opwarmingsspel spelen we een tikspel. Één kleuter wordt aangeduid en is de tikker. Hij/zij is een corona monstertje die andere kindjes ziek kunnen maken door hen aan te tikken. Is er een vriendje getikt, dan gaat hij/zij even aan de kant zitten op de bank. Nadien tellen we samen de getikte kleuters. Er kunnen meerdere tikkers aangeduid worden.

Differentiatie:

Hetzelfde spel spelen, maar tikken met een mousse bal.

Stap 2 : kern

Afspraken en doel :

- Om heel gezond te blijven en sterk te zijn tegen de monstertjes moet je gezond eten en veel sporten zodat je heel fit bent! De zaal is verdeeld in verschillende hoeken.
- In elke hoek moet je een oefening uitvoeren.
- Zolang de muziek loopt, blijf je in je hoek. Stopt de muziek dan ga je naar de volgende hoek.
- KO toont de oefeningen in elke hoek voor aan de kleuters.

Hoeken :

- Hoek 1 : Verschillende hoepels zijn met tape vast aan de grond geplakt. Kleuters spring van de ene hoepel in de andere hoepel. Differentiatie : Hoepels liggen altijd verder en verder uit elkaar.
 - Hoek 2 : Twee Zweedse banken omgekeerd zetten. Kleuters stappen over het smalle gedeelte van de onderkant van de Zweedse bank. Differentiatie : Tape op stukjes van de bank kleven. Kleuters proberen dit aan te tikken. → evenwicht bewaren.
-

-
- Hoek 3 : Kleuters klimmen op het klimraam en proberen verschillende punten aan te tikken. Nadien gaan ze via de Zweedse bank zich naar beneden laten glijden.
 - Hoek 4 : Pittenzakken in hoepels gooien van achter een lijn. Differentiatie : Verschillende lijnen (kort en ver) → oog-en handcoördinatie
 - Hoek 5 : De ballen aan de overkant krijgen door te dribbelen tussen de kegels door.

Stap 3 : Ontspanningsmoment

KO zegt : ' Ik denk dat we de monsters nu kunnen verslaan. Want wij hebben al heel goed gesport en voor de speeltijd moeten we ons stuk fruit nog eten!'

- KO zet rustige muziek op.
 - Kleuters zoeken een plekje in de zaal en gaan liggen.
 - KO en kleuters komen rustig recht en doen enkele stretch oefeningen.
-

Activiteit 7: KA drama: poppenkastspel afspraken en structuur v/d school en klas

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Nederlands luisteren : 1.3 de kleuters kunnen een mondelinge, voor hen bestemde boodschap, ondersteund door beeld en/of geluid, begrijpen - 1.5de kleuters kunnen een beluisterd verhaal, bestemd voor hun leeftijdsgroep, begrijpen
- ❖ Mens en maatschappij : 1.9 de kleuters kennen en begrijpen omgangsvormen, leefregels en afspraken die van belang zijn voor het samenleven in een groep
- ❖ Structuur in de klas brengen geeft een vorm van veiligheid. Voor de sociale- en emotionele ontwikkeling is het heel belangrijk dat je de klasregels en rituelen herhaalt op een speelse manier. Dit brengt een vorm van veiligheid aan de kleuters

Materialen :

- ❖ Decor
 - ❖ Twee handpoppen
- Je kan ook aan de slag gaan zonder het decor en enkel met de twee handpoppen.

Les :

Stap 1 :

In deze stap ga je de kleuters in de sfeer brengen door de twee handpoppen te introduceren. Je kan dit doen op je eigen manier. Bijvoorbeeld : KO heeft twee vriendjes mee op de eerste dag dat de school terug open gaat. De vriendjes stellen zich voor aan de kleuters en vertellen dat ze de regels van de klas hebben gelezen en dit graag aan de kleuters komen vertellen.

Stap 2 :

De twee handpoppen vertellen de afspraken aan de kleuters, maar telkens maakt er één handpop een fout. Het is de bedoeling dat de kleuters die foutjes verbeteren en ook de andere handpop verbetert die foutjes.

Stap 3 :

Als afronding kan je jouw afspraken voorzien op papier met een leuke afbeelding. Je kan vragen aan twee kleuters om die papieren omhoog te hangen in de klas. Elke dag kan je twee agenten aanduiden die ervoor zorgen dat iedereen de klasregels nastreven.

Activiteit 8: KA taal: kennismaken met het versje aan de hand van afbeeldingen/prenten met handige Hans

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Nederlands spreken: 2.13 de kleuters beleven plezier in het gebruiken van taal en het spelen met taal in concrete situaties
- ❖ Nederlands lezen: 3.1 de kleuters kunnen aan de hand van visueel materiaal een boodschap herscheppen
- ❖ Nederlands luisteren: 1.1 de kleuters kunnen een mondelinge boodschap, eventueel ondersteund door gebaar, mimiek met betrekking tot een concrete situatie begrijpen
- ❖ Muzische vorming drama: 3.3 de kleuters kunnen met een creatief stem- en taalgebruik expressief reageren en belevenissen uitbeelden

Materiaal :

- ❖ Versje
- ❖ Prenten bij het versje

Les:

Stap 1 : De KO komt in de kring met zeer vuile handen. Ze neemt een wit papier vast in de kring en merkt op dat het vuil is. De KO bespreekt met de kleuters hoe het komt dat haar handen vuil zijn en wat ze moet doen nu haar handen vuil zijn. De KO en kleuters gaan in interactie over handen wassen.

Stap 2 : Vertel de kleuters dat je een versje hebt meegebracht zodat ze de stappen van het handen wassen goed kunnen onthouden. De KO vertelt het versje met de nodige bewegingen bij. De KO toont ook de prenten aan de kleuters en overleggen stap per stap wat er gebeurt op de prent.

*De kraan gaat open, spetterspat
Het water maakt je handen nat
Een beetje zeep, hier en daar
Goed wrijven en wij zijn bijna klaar
Nog even afspoelen en afdrogen
Alles controleren met onze ogen
Zijn onze handen proper?*

Stap 3 : We herhalen het versje en linken het aan het echt wassen van onze handen. Zo kan je met de kleuters rond een wastafel verzamelen of een waskommetje nemen en in de kring je handen wassen.

Prenten van het versje:

*De kraan gaat open, spetterspat
Het water maakt je handen nat*

Een beetje zeep, hier en daar

Goed wrijven en wij zijn bijna klaar

goed wrijven

*Nog even afspoelen en afdrogen
Alles controleren met onze ogen
Zijn onze handen proper?*

mooi afdrogen

Activiteit 9: KA impressie: bacteriën op de handen

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Nederlands spreken: 2.2 de kleuters kunnen spreken over ervaringen of gebeurtenissen uit de eigen omgeving of over wat ze van anderen vernamen
- ❖ Nederlands spreken: 2.3 de kleuters kunnen spreken over gevoelens als blijheid, angst, verdriet, verwondering
- ❖ Nederlands luisteren: 1.2 de kleuters kunnen voor hen bestemde vragen in concrete situaties begrijpen

Materiaal :

- ❖ Afwasbare verf

Les:

Stap 1 : Kleuters moeten leren dat er bacteriën bestaan en deze worden overgedragen door voorwerpen aan te raken. We gaan dit visueel maken voor de kleuters. De KO zit in de kring en doet alsof ze niest in haar hand, op hetzelfde moment bedekt ze haar hand met afwasbare verf. De KO raakt aantal voorwerpen in de kring aan en sommige kleuters waardoor er een restje verf achterblijft. De KO bespreekt met de kleuters wat er gebeurt is. Hoe zou het komen dat de KO overal verf achterlaat? Wat had de KO gedaan? Wat zou de verf voorstellen?

Stap 2 : De KO bespreekt met de kleuters over de verf. De KO legt uit dat dit bacteriën zijn. De KO gaat ook in interactie over wat bacteriën zijn. De KO luistert eerst naar de kleuters voor ze zelf het antwoord geeft.

Bacteriën zijn hele kleine levende wezens. Ze bestaan maar uit één cel en je kunt ze alleen zien met een microscoop. Bacteriën kunnen allerlei ziekten veroorzaken. Ook besmettelijke ziekten zoals tuberculose, difterie, de pest en cholera. Je kunt je beschermen tegen bacteriën door je goed te wassen (vooral je handen), zonlicht, inenten en geneesmiddelen die de bacteriën dood maken (desinfecteren). Gelukkig zijn de meeste bacteriën goede bacteriën. Wij hebben ze zelfs nodig om gezond te blijven. Bacteriën vermenigvuldigen zich heel snel. Uit één enkele bacterie kunnen binnen één dag 70 miljoen nieuwe bacteriën ontstaan.

Stap 3 : Waarom is het zo belangrijk dat we onze handen wassen? Ga in gesprek met kleuters over handen wassen en bacteriën.

Activiteit 10: BA versje 'handen wassen'

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Nederlands spreken: 2.13 de kleuters beleven plezier in het gebruiken van taal en het spelen met taal in concrete situaties
- ❖ Nederlands lezen: 3.1 de kleuters kunnen aan de hand van visueel materiaal een boodschap herscheppen
- ❖ Nederlands luisteren: 1.1 de kleuters kunnen een mondelinge boodschap, eventueel ondersteund door gebaar, mimiek met betrekking tot een concrete situatie begrijpen
- ❖ Muzische vorming drama: 3.3 de kleuters kunnen met een creatief stem- en taalgebruik expressief reageren en belevenissen uitbeelden

Materiaal :

- ❖ Versje
- ❖ Prenten bij het versje

TIP: Dit is een vervolg op activiteit 8: kennismaken met het versje aan de hand van afbeeldingen/prenten met handige Hans

Les:

Stap 1 : De KO vraagt aan de kleuters om eens te kijken naar hun handen. De KO vraagt aan de kleuters of hun handen vuil zijn? De KO gaat in gesprek met de kleuters dat onze handen ook bacteriën kunnen bevatten terwijl we gaan vuil op onze handen zien.

Stap 2 : De KO bespreekt met de wanneer moet je nu juist je handen wassen?

Wanneer moet je je handen wassen?

- Voor elke maaltijd
- Na het snuiten van de neus
- Na het hoesten en/of niezen waarbij de handen voor de mond werden gehouden
- Na het gebruik van het toilet
- Bij vieze handen

Stap 3 : De KO vertelt aan de kleuters dat ze ook na de speeltijd hun handen moeten wassen omdat ze allerlei dingen aanraken en hun handen vies kunnen zijn. De KO bespreekt met de kleuters hoe ze hun handen moeten wassen aan de hand van het versje. De KO herhaalt het versje met de

*De kraan gaat open, spatterspat
Het water maakt je handen nat
Een beetje zeep, hier en daar
Goed wrijven en wij zijn bijna klaar
Nog even afspoelen en afdrogen
Alles controleren met onze ogen
Zijn onze handen proper?*

Stap 4: De KO sluit de activiteit af door allemaal samen met de kleuters hun handen te wassen voor ze hun fruit gaan eten.

Activiteit 11: Raadselspel in thema corona/ziek zijn/hygiëne/afspraak

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Nederlands spreken : 2.6de kleuters kunnen antwoorden op gerichte vragen in verband met betekenis, inhoud, bedoeling, mening ... in concrete situaties.
- ❖ Nederlands luisteren: 1.2de kleuters kunnen voor hen bestemde vragen in concrete situaties begrijpen
- ❖ Nederlands luisteren : 1.1de kleuters kunnen een mondelinge boodschap, eventueel ondersteund door gebaar, mimiek met betrekking tot een concrete situatie begrijpen

Materialen :

- ❖ Raadsels op papier geschreven bijvoorbeeld :” Ik ben naar het toilet geweest, ik mag zo gewoon terug de klas binnen gaan of met mijn vriendjes spelen..”

Les :

Deze les is voorzien als een talig tussendoortje van ongeveer 15 a 10 minuten. KO leest telkens een raadsel voor en de kleuters proberen het raadsel op te lossen en het juiste antwoord te geven. De raadsels gaan over heel het gebeuren rond corona en over het opstarten van de school. Zo kunnen er vragen bij zijn rond afspraken in de klas, afspraken op school of respect tussen vriendjes.

Voorbeeld raadsels :

- Ik ga naar de winkel, maar oei ik ben iets vergeten. Wat moet ik aandoen om mezelf te beschermen tegen die vieze monstertjes? → Mondmasker en handschoenen.
 - Ik ben het toilet gegaan. Ik mag meteen naar de klas terug lopen om verder te spelen of ben ik iets vergeten? → Handen wassen
 - Ik was mijn handen enkel omdat die dan zo'n lekker geurtje hebben? → Nee, je wast je handen om de vieze monstertjes af te spoelen van je handen.
Enz...
-

Activiteit 12: BA proefje met peper: waarom moet ik mijn handen wassen.

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Wetenschap en techniek - natuur: 1.2 de kleuters tonen een explorerende en experimenterende aanpak om meer te weten te komen over de natuur
- ❖ Wetenschap en techniek - gezondheid: 1.10 de kleuters kunnen in concrete situaties gedragingen herkennen die bevorderlijk of schadelijk zijn voor hun gezondheid

Materiaal :

- ❖ Twee kommetjes
- ❖ Water
- ❖ Peper
- ❖ Zeep/afwasmiddel

Les:

Stap 1 : Herhaal met de kleuters wat we deze ochtend besproken hebben over bacteriën. KO: We hebben deze ochtend al gezien wat bacteriën zijn. Wat zijn bacteriën nu weer? Bacteriën zijn kleine levende wezens die je alleen kan zien met een microscoop. Sommige bacteriën kunnen allerlei ziektes veroorzaken, niet allemaal natuurlijk er zijn ook goede bacteriën die we nodig hebben. We hadden deze ochtend ook gezien dat het belangrijk was dat we onze handen moeten wassen voor de bacteriën, maar waarom juist? Dat ga ik jullie nu eens tonen.

Stap 2 : Neem een kommetje met water. Strooi hier veel peper in en vertel tegen de kleuters dat dit de bacteriën zijn.

Stap 3 : Hierna mag een kleuter zijn vinger in het kommetje met bacteriën gaan. Vraag aan de kleuter wat er gebeurt? De bacteriën of peper hangen aan zijn vinger.

Stap 4 : Daarna mag de kleuter met een andere vinger eerst in het kommetje met zeep gaan. Hierna mag de kleuter in het kommetje met de peper gaan. Wat gebeurt er? De bacteriën gaan weg, er hangen geen bacteriën aan de vinger.

Stap 5 : Bespreek met de kleuters wat ze gezien hebben. En benadruk waarom het belangrijk is dat ze hun handen wassen.

Activiteit 13: KA impressie: poppenspel rond de middelen om jezelf te beschermen

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Nederlands : 1.5 de kleuters kunnen een beluisterd verhaal, bestemd voor hun leeftijdsgroep, begrijpen
- ❖ Muzische vorming drama : 3.1 de kleuters kunnen eigen belevenissen, ervaringen, gedachten, gevoelens, handelingen verwoorden

Materialen :

- ❖ Decor
- ❖ 2 handpoppen
- ❖ Mondmasker
- ❖ Handschoenen
- ❖ Alcoholgel

Les : Deze les is een poppenspel en die kan je natuurlijk inkleden hoe jij dit wilt als leerkracht. Hieronder vindt u ons verhaal hoe wij dit zouden uitspelen in een poppenspel.

Verhaal poppenspel:

Jack en stick zijn twee broers die onder één dak wonen. Jack zet de radio op en samen luisteren ze naar het nieuws. Ze horen dat er veel mensen ziek zijn door het coronavirus. Jack en Stick nemen dit niet serieus en lachen er wat mee, maar Jack voelt zich op een dag niet lekker. Wat zou er aan de hand zijn? Jack gaan naar de dokter en de dokter neemt een coronatest van hem af en daaruit bleek dat hij het coronavirus heeft. Jack en Stick moeten in quarantaine blijven, maar Stick weet niet wat dat woord betekent. Jack legt dit woord uit aan Stick en zegt: Dat wilt zeggen dat je 14 dagen niet buiten mag komen zodat je geen andere mensen besmet. Ze maken samen een aftelkalender zodat ze de dagen kunnen bijhouden.

→ Elke dag kan je een stuk poppenkast spelen met deze twee personages gedurende 14 dagen. Je kan dan samen met de kleuters aftellen aan de hand van hun aftelkalender. Elke dag komt er een beschermingsmiddel in voor die kan dienen om ons te beschermen tegen de ziektes. Ook leggen Jack en Stick elke dag moeilijke woorden uit die te maken hebben met het coronavirus.

Activiteit 14: BA beeld: ons eigen mondmasker versieren uit stof

Ook de oudste kleuters kunnen naaien maar er zijn ook manieren om een mondmasker te maken zonder te naaien. Hoe fijn is het om in kleine groepjes met de kleuters hun eigen mondmasker te maken?

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Beeld: 1.4de kleuters kunnen verschillende beeldende, technische middelen aanwenden en samen gebruiken om tot beeldend werk te komen.
- ❖ Wetenschap en techniek 2.6 de kleuters kunnen een eenvoudig technisch systeem maken, al dan niet aan de hand van een stappenplan

Materialen :

- ❖ Één oude t-shirt per kleuter
- ❖ Textiel lijm of naald en draad
- ❖ Een schaar
- ❖ Een A4 papier
- ❖ Eventueel textiel stiften om het masker te versieren

Les :

Stap 1 : Vertel de kleuters dat ze hun eigen mondmasker gaan maken. Zet al het materiaal klaar en zorg ervoor dat elke kleuter genoeg plaats heeft.

Stap 2 : Volg de stappen in het filmpje en bekom zo een mondmasker: <https://www.youtube.com/watch?v=EwHD6ixdZak>. In het filmpje kiezen ze er voor om de stoffen aan elkaar te plakken met textiellijm, deze strook kan je ook naaien met de kleuters. Er bestaan speciale kinder naalden waarmee de kleuters kunnen naaien.

Stap 3 : Werk je mondmasker af en versier het naar keuzen. Je kan hiervoor textiel stiften gebruiken.

Activiteit 14B: BA beeld: ons eigen mondmasker versieren op papier

Zie je het praktisch niet zitten om een stoffen mondmasker te maken of sta je bij de jongere kleuters? Dan kan je een mondmasker op papier versieren voor Anna.

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Beeld: 1.4de kleuters kunnen verschillende beeldende, technische middelen aanwenden en samen gebruiken om tot beeldend werk te komen.
- ❖

Materialen :

- ❖ Werkbladen mondmasker maken voor Anna van Kathleen Amants. Kathleen Amant • www.amant.be • Uit het pakket 'Anna draagt een mondmasker', gratis te downloaden op de pagina 'gratis downloads', map: 'in uw kot'
- ❖ Versiering voor het mondmasker: stiften, kleurpotloden, oude stukjes stof, parels, glitters, ...

Les :

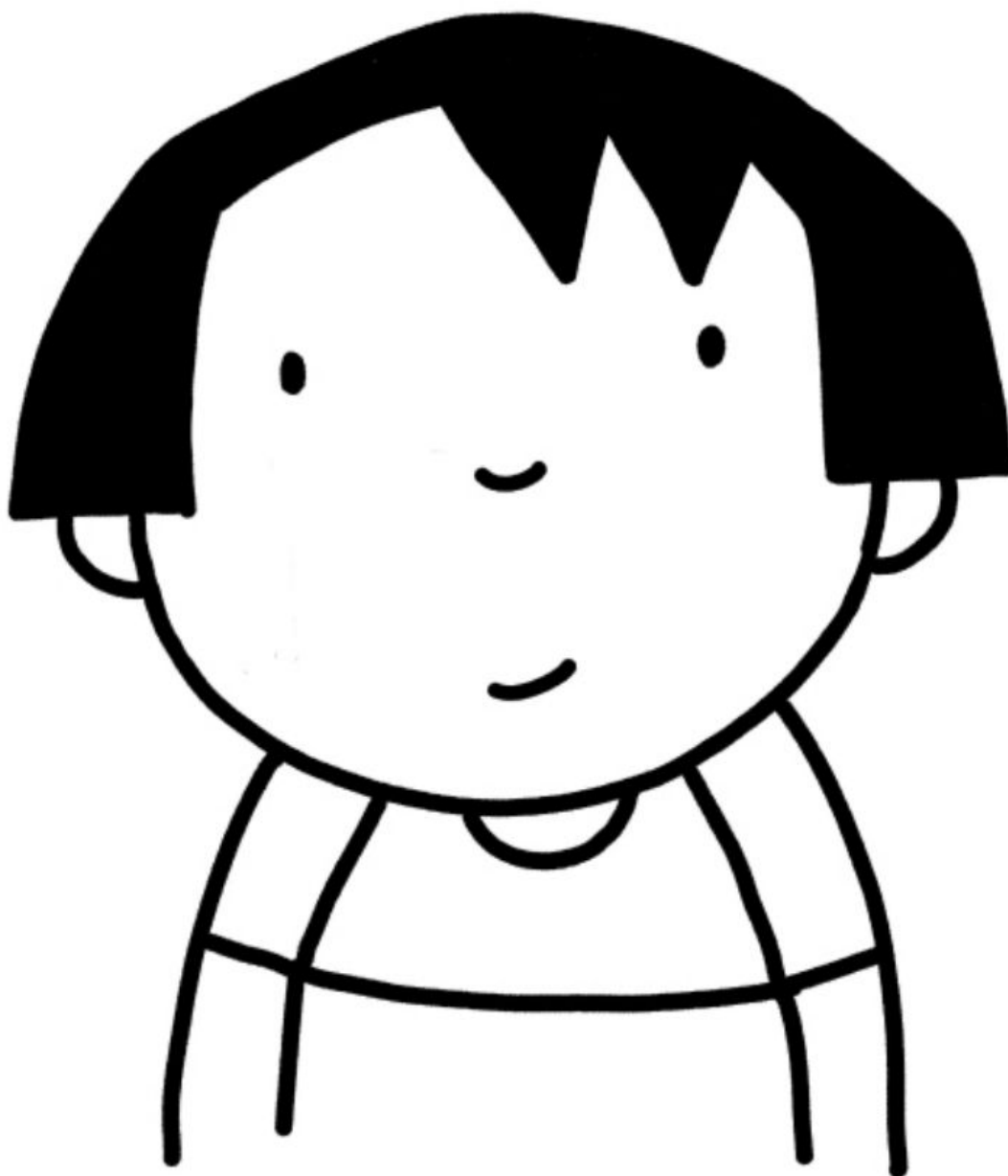
Stap 1 : Kleur Anna in.

Stap 2 : Knip de mondmaskers voor Anna uit en versier ze. Je kan ze versieren met stiften, kleurpotloden, oude stukjes stof, parels, glitters, ...

Stap 3 : Plak je versiert mondmasker op de prent van Anna.

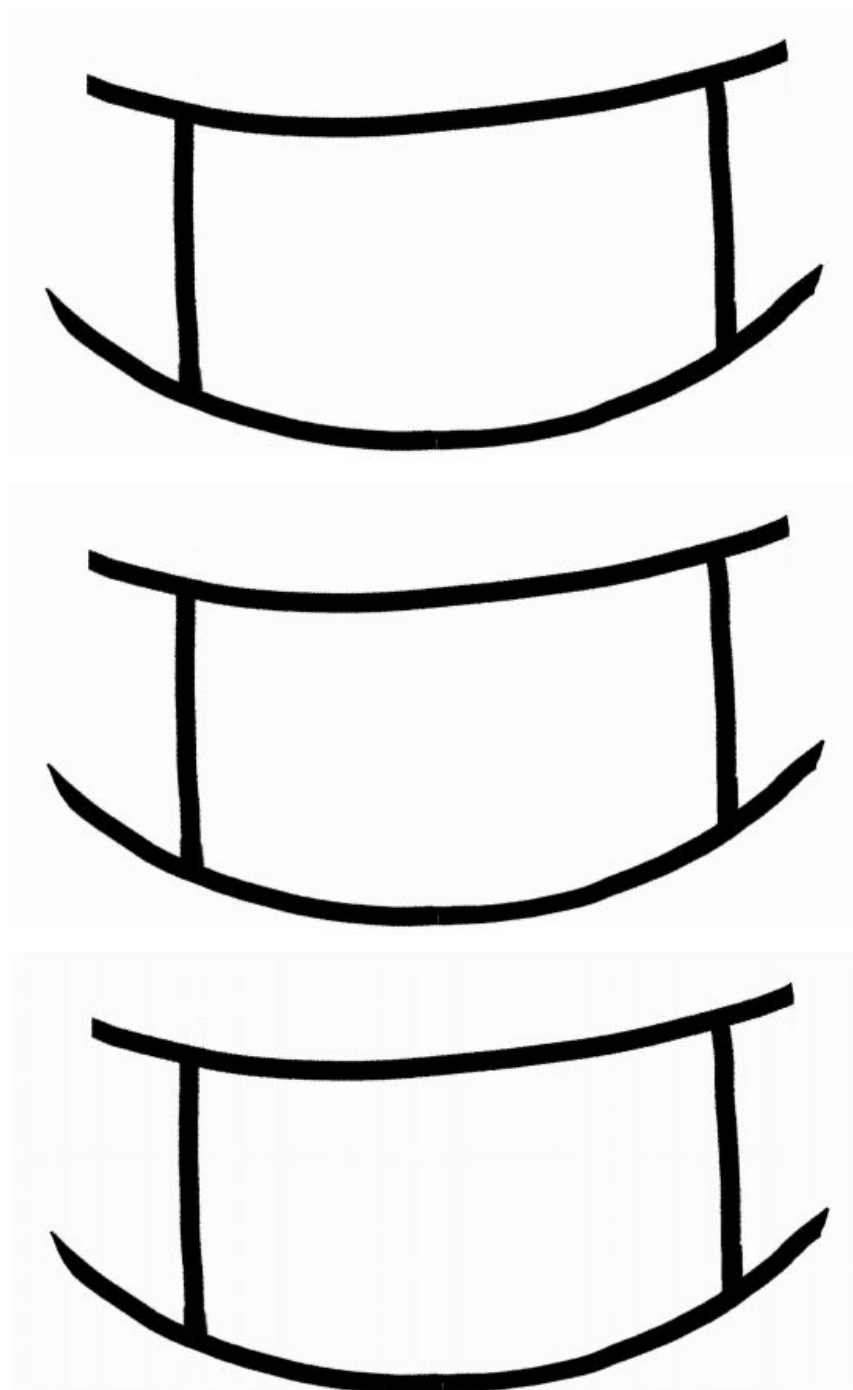
Een mondmasker voor Anna

Op de volgende bladzijde staan mondmaskers getekend. Knip ze uit en gebruik ze als patroon om er eentje in stof uit te knippen. Je kan daarvoor ouder kledij gebruiken. Of versier de mondmaskers met stiften, verf, pareltjes, enz. Je kan er zoveel verschillende maken als je wil.

© Kathleen Amant • www.amant.be • Uit het pakket 'Anna draagt een mondmasker',
gratis te downloaden op de pagina 'gratis downloads', map: 'in uw kot.'

Patroon mondmasker Anna

Activiteit 15: KA taal: bespreken van beschermingskledij mens en maatschappij

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Nederlands: 1.3 de kleuters kunnen een mondelinge, voor hen bestemde boodschap, ondersteund door beeld en/of geluid, begrijpen / 1.2 de kleuters kunnen voor hen bestemde vragen in concrete situaties begrijpen / 2.6 de kleuters kunnen antwoorden op gerichte vragen in verband met betekenis, inhoud, bedoeling, mening ... in concrete situaties
- ❖ Mens en maatschappij : 2.1 de kleuters kunnen beroepen en bezigheden van volwassenen die ze kennen op een eenvoudige wijze beschrijven
- ❖ Diversiteit : Je speelt in op diversiteit door verschillende beroepen te bespreken.

Materialen :

- ❖ Verschillende beschermingskledij van verschillende beroepen
- ❖ Afbeeldingen van die verschillende beroepen

Les : Het doel van deze les is om kleuters kennis te laten maken met verschillende beroepen en hun beschermingskledij of uniform. De kleuters gaan hier in gesprek met elkaar. Nadien kan je de link met corona leggen door te vragen wat wij ook kunnen gebruiken om ons te beschermen tegen die stoute monsters.

Stap 1 :

In stap 1 laat je de kleuters de kleren waarnemen en luister jij als leerkracht naar de inbreng van de kleuters. Je kan mogelijke vragen stellen aan de kleuters:

- Wat zie je allemaal?
- Is er iets bij dat je herkent?
- Wat is het verschil tussen een gewoon uniform en echt beschermingskledij?
- Wat zouden dokters of verplegers gebruiken?

Stap 2 :

A. Je kan een soort klassikale memory spelen met de kleuters. Je hebt de kleren in de kring gelegd. Het is natuurlijk een topper als je de kleren bij je hebt in 3D, maar natuurlijk is dit niet altijd haalbaar en dan kan je de kleren op grote A4- prenten laten afdrukken en plastificeren. De kleuters moeten nu de kleren linken bij het juiste beroep. Je geeft een kaartje met bijvoorbeeld een vlam of handboeien en de kleuter moet dit linken bij het juiste kostuum. Heeft de kleuter dit gedaan dan kan je even een kort gesprek rond dit beroep doen.

B. Je kijkt even terug naar de media met de kleuters. Dit kan via een computer of je kan krantenartikels erbij nemen.

Mogelijke vragen hierbij :

- Wat valt het ons op in die artikels?

-
- Over welke beschermingskledij wordt er veel gesproken in die artikels?
 - Welke kleren kunnen wij gebruiken om ons te beschermen?

→ Je neemt de kleren erbij die wij moeten gebruiken om ons te beschermen tegen de virus. Indien je handschoenen en mondmaskers genoeg hebt, kan je de kleuters dit eens een hele dag laten aandoen. Zo voelen zij het aan hoe het is om een hele dag dit te moeten dragen.

Activiteit 16: BA wiskunde: matrix spel corona

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Wiskunde: 2.1de kleuters kunnen handelend en verwoordend twee dingen op hun kwalitatieve eigenschap vergelijken.
- ❖ Wiskunde: 2.4de kleuters kunnen in concrete situaties handelingen uitvoeren met vormen, grootheden en figuren, in functie van een kwalitatief kenmerk.

Materialen :

- ❖ Het matrix spel rond Corona van Juf Iris

TIP: wanneer de kleuters gewoon zijn om een matrix te maken kan je dit als zelfstandige activiteit aanbieden!

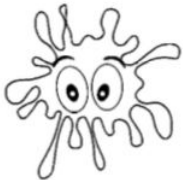
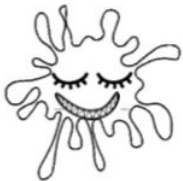
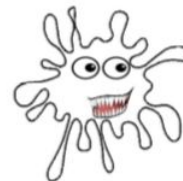
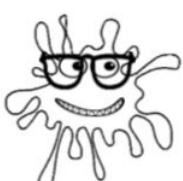

Les :

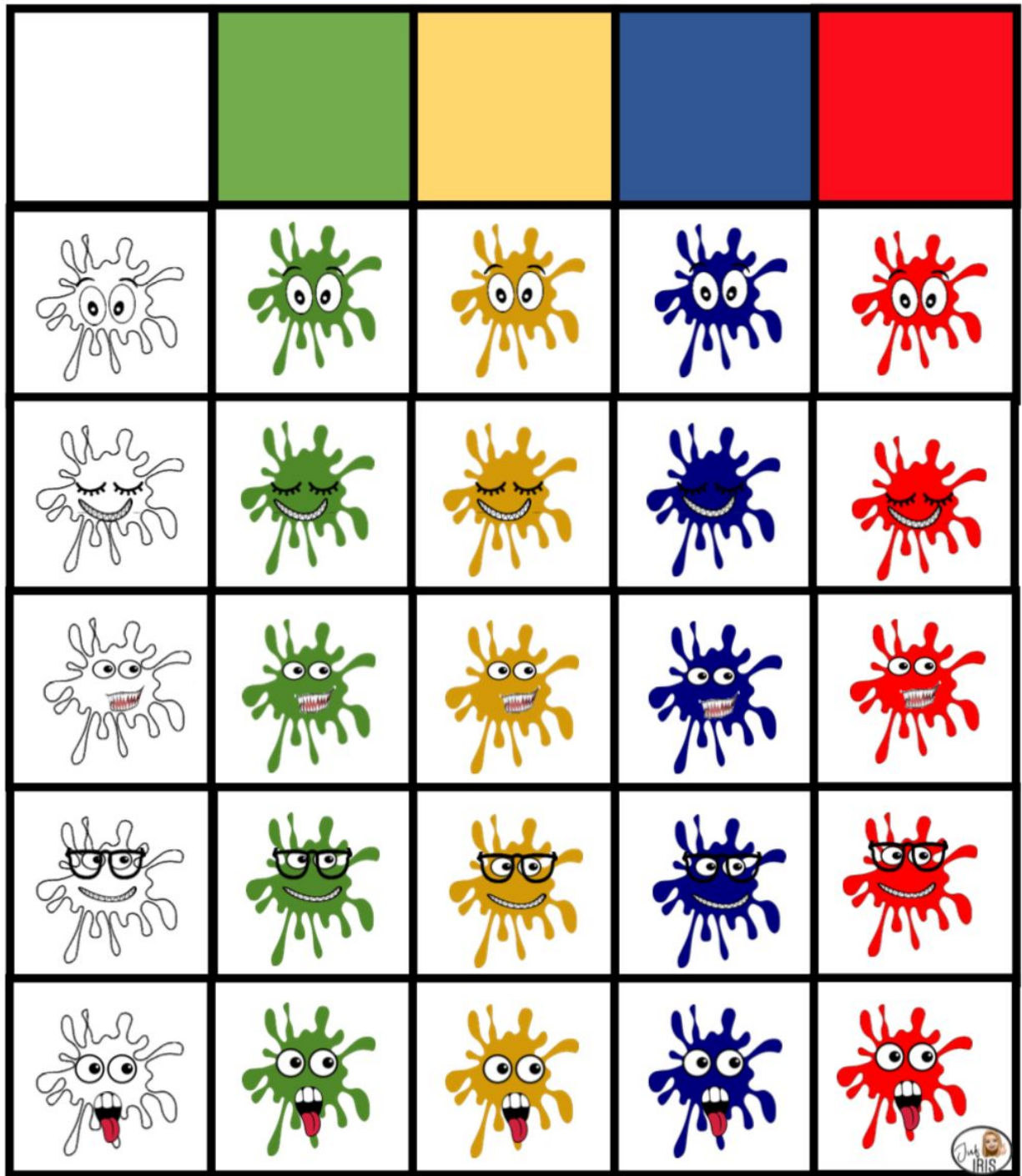
Stap 1: Wanneer je in de klas het concept Matrix wilt aanbieden kan je dit aanbrengen in de kring. Hiervoor maak je uit tape een matrix op de grond. Hierna leg je gekleurde papieren in de bovenste rij. In de andere rij kan je prenten leggen van fruit of andere voorwerpen. Hierna ga je met de kleuters de reuze matrix invullen, hiervoor kan je echte materialen gebruiken zoals plastic fruit, speelgoed auto's en voertuigen, ... Breng zo het concept matrix aan bij de kleuters.

Stap 2 : Bespreek met de kleuters de matrix. Wat zien ze op het raster? Leg hen uit dat er verschillende corona monsters zijn. En dat elk corona monstertje terug in zijn juiste huisje moet geraken. Leg hen uit dat ze naar beide rijen moeten kijken om te zien welk corona monstertje waar woont. Zo moet er in de eerste rij allemaal groene corona monstertjes komen. Plaats samen met de kleuter de eerste bovenste rij zodat ze het concept van een matrix snappen.

Stap 3 : Wanneer je bent opgestart kan je de kleuter nu zelfstandig de matrix laten maken. Hou de kleuter in het oog en zie je dat het toch nog niet zo vlot verloopt kan je nog een rij gezamenlijk maken.

Stap 4 : Wanneer de kleuter klaar is met de matrix kan je een verbeterleutel aangeven zodat hij dit zelfstandig kan verbeteren of je kan het samen met de kleuter overlopen. Vergeet zeker geen compliment te geven voor het werk van de kleuter.

Activiteit 17: KA impressie: rond liedje K3 - bubbel + verwerkingsactiviteit “techniek/media”

Ontwikkelingsdoel :

- ❖ Wereldoriëntatie media : 5.1 de kleuters kunnen alert omgaan met voor hen bestemde audiovisuele boodschappen
- ❖ Nederlands in gesprek gaan met elkaar + luisteren: 1.3 de kleuters kunnen een mondelinge, voor hen bestemde boodschap, ondersteund door beeld en/of geluid, begrijpen / 2.6 de kleuters kunnen antwoorden op gerichte vragen in verband met betekenis, inhoud, bedoeling, mening ... in concrete situaties

Materialen :

- ❖ Muzikspeler
- ❖ Computer / tablet
- ❖ Programma skype installeren (samen doen met de kleuters)

Les:

Stap 1 : KO laat het lied eerst horen aan de kleuters. De kleuters moeten aandachtig luisteren naar het lied.

Stap 2 : Nadat de kleuters het lied hebben beluisterd, kan de KO een gesprek doen rond dit onderwerp. Mogelijke interacties rond het onderwerp:

- “Wie weet er wat ze bedoelen met een bubbel? Is dat dan een bubbel uit zeep? Of wat willen ze daarmee zeggen alleen in je bubbel?”
- “Waarom is het zo belangrijk dat we in onze eigen bubbel blijven?”
- “Waarom zijn de klassen verdeeld in groepen en/of waarom mogen we niet met alle klassen van de school in contact gaan?”
- “Je veilige bubbel, is dat dan met al je vriendjes? Of wie hoort er in je veilige bubbel?”

Stap 3: Nadat je een gesprek hebt gevoerd met de kleuters en je bent geëindigd met de vraag “ hoe kunnen we toch contact maken met vriendjes zonder uit onze veilige bubbel te komen” kan je overgaan tot het skypen. Ook rond het onderwerp skypen kan je een kort gesprek voeren met de kleuters en achterhalen wat ze hierover al weten.

Stap 4 : In de laatste stap ga je met een groep kleuters naar je computer in de klas of neem je de tablet. Samen gaan jullie het uitzoeken om te proberen skypen naar de klas naast je.

Activiteit 18: KA turnen: de strijd tegen de corona monstertjes

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Lichamelijke opvoeding: 1.6 de kleuters kunnen met een eenvoudig bewegingsantwoord snel reageren op auditieve, visuele en tactiele signalen
- ❖ Lichamelijke opvoeding: 1.16 de kleuters kunnen komen tot rustervaringen
- ❖ Lichamelijke opvoeding: 1.17 de kleuters kunnen in de ruimte snel een afgesproken plaats terugvinden en er rekening mee houden
- ❖ Lichamelijke opvoeding: 1.20 de kleuters kunnen in eenvoudige bewegings- en spelsituaties de meest efficiënte bewegingsrichting kiezen.
- ❖ Lichamelijke opvoeding: 2.3 de kleuters beleven zichtbaar plezier aan fysieke inspanningen
- ❖ Lichamelijke opvoeding: 3.12 de kleuters kunnen binnen een eenvoudige spelvorm één tot twee spelregels opvolgen

Materialen :

- ❖ Hoepels
- ❖ 5 valmatten
- ❖ Rustige muziek

Les :

Stap 1: Opwarming: coronatikkertje

Er liggen verschillende hoepels neer in het speellokaal: dit zijn onze persoonlijke bubbels. Wie in een bubbel staat mag niet getikt worden. De tikker is een corona monstertje en wilt proberen om de kleuters te tikken.

Wanneer een kleuter getikt is moet deze in één van de hoepels aan de kant gaan staan. Er liggen twee hoepels. De kleuters schuiven door in de hoepels wanneer er nieuwe kinderen bij komen. Wanneer de hoepels vol zijn mag de kleuter die er het langst staat, terug mee spelen.

Stap 2: Kern: coronamonstertjes vallen aan

Opbouw zaal: 1 mat in elke hoek van de zaal en 1 mat in het midden van de zaal.

Vorbereiding spel: De kleuters worden verdeeld over 3 matten in de hoeken, 1 mat in een hoek blijft leeg. Elke groep kleuters krijgt de naam van een groep mensen: de kinderen, de volwassenen en de bejaarden. De mensen leven op hun deeltje. De KO start met de rol als corona monstertje. De KO staat bij het ziekenhuis, de mat in het midden.

Spel: Het corona monstertje roept het groepje mensen die ze wilt ziek maken. Het groepje wilt niet in het ziekenhuis belanden en loopt naar het lege huis, de lege mat, waar ze veilig zijn. De eerste ronde mogen de kleuters lopen naar de verschillende huizen zonder dat de KO hen tikt zodat de kleuters de route naar de veilige plek kunnen verkennen.

Het corona monstertje tikt lopers aan. Wie aangetikt is, zit in het ziekenhuis. Het corona monstertje roept telkens 1 ander soort mensen. Na enkele loopbeurten tellen ze de zieken mensen in het ziekenhuis. Een aangeduide kleuter wordt nu corona monster. Het spel herbegint. Alle kleuters spelen terug mee.

Stap 3: Afsluiter: massage

Omdat de les rustig af te sluiten worden de kleuters in duo's ingedeeld. De ene kleuter gaat op zijn buik liggen. De andere kleuter luistert naar de KO. De KO geeft opdrachten om de kleuter te masseren. Zo masseren de kleuters de armen, benen en rug van de andere kleuter.

Nadien wisselen de rollen.

Activiteit 19: KA beeld : bubbels blazen

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Nederlands : 2.4 de kleuters kunnen uitleggen hoe zij in een activiteit van plan zijn te werken of hoe zij werkten / 2.7de kleuters kunnen in een gesprek met een eenvoudige maar relevante vraag of met commentaar reageren
- ❖ Muzische vorming beeld: 1.2 de kleuters kunnen materiaalgevoeligheid ontwikkelen door exploreren en experimenteren / 1.5 de kleuters kunnen impressies uiten in een persoonlijke, authentieke creatie en plezier scheppen in het zoeken en vinden

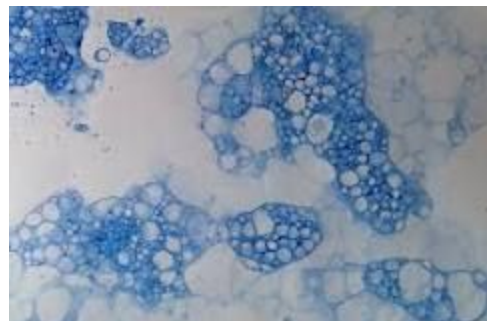
Materialen :

- ❖ Rietjes
- ❖ Water
- ❖ Zeep
- ❖ Verf
- ❖ bord/tafel/ papier

Les :

Stap 1 : KO bevraagt de kleuters:

- Een bubbel, wat is dat?
- Hoe krijg je een bubbel? Wat heb je daar allemaal voor nodig?
- Hoe kan ik gekleurde bubbels maken zoals deze foto's?

Je gaat dus eerst een gesprek beginnen rond het onderwerp bubbels. Je probeert er achter te komen wat de kleuters al weten over bubbels en de activiteit. Misschien hebben enkele kleuters dit al eens gedaan. Als een kleuter dit al eens heeft gedaan kan je inspelen op het zelfstandig werken. Je zou onder jouw begeleiding de kleuter zelf leerkracht laten spelen. De kleuter legt dan aan de andere vriendjes uit hoe je bubbels kan maken in verschillende kleuren. Dit doe je onder jouw toezicht zodat er veilig kan gewerkt worden.

Stap 2 : Het maken van de bubbels:

Mix wat verf (dit kan plakkaat of acryl zijn) met een heel klein beetje water. Dit kan je in een kommetje doen of een beetje op de tafel. Nadien doe je er wat zeep bij of afwasmiddel. Ons lijkt het belangrijk dat je zeker aan de kleuters het gevaar benoemd dat ze dit nooit mogen doen zonder mama of papa. Nadien moet je al je ingrediënten goed mengen. Je legt je rietje in het mengsel en de kleuter blaast de bellen. Je kan dit doen op papier zodat de kleuter nadien een mooi kunstwerk heeft van zijn/haar bellen.

Stap 3 : Reflectie over de activiteit:

Na de activiteit kan je een klassikale reflectie doen. Hieronder vindt u enkele mogelijke reflectievragen:

- Wat vond je van de opdracht?
 - Vond je het fijn of niet fijn? Waarom vond je dat?
 - Zou je het nog eens willen doen?
 - Hoe heb je de opdracht uitgevoerd? Welke stappen heb je genomen?
 - ...
-

Activiteit 20: KA WO: proefje bubbels

Ontwikkelingsdoelen:

- ❖ Nederlands : 2.7 de kleuters kunnen in een gesprek met een eenvoudige maar relevante vraag of met commentaar reageren
- ❖ Wetenschap en techniek : 2.8 de kleuters zijn bereid hygiënisch, veilig en zorgzaam te werken / 2.9 de kleuters tonen een experimentele en explorerende aanpak om meer te weten te komen over techniek.

Materialen :

- ❖ Decor
- ❖ Lege zandbak / bak
- ❖ Water
- ❖ Heel veel zeep
- ❖ Hoepel

Les :

Stap 1 : KO gaat samen met de kleuters nog eens bespreken wat een veilige bubbel wilt zeggen. KO gaat in gesprek met de kleuters hier rond. KO zegt tegen de kleuters :” Hé ik heb een idee. Zullen we proberen om zelf een bubbel te maken per groepje? Maar hoe zou ik dat kunnen maken? Wie heeft een idee? Wat hebben we allemaal nodig om een bubbel te maken?” Kleuters worden in groepjes verdeeld en per groepje gaat ge naar de grote bak met water in en zeep.

Stap 2 : kleuters doen de zeep in het water en mengen dit goed. Dit kunnen de kleuters doen met hun handen in het water. Je kan als leerkracht terwijl ook focussen op de zintuigen. Het voelen van het water en de zeep. De warmte of koude, textuur van het water, voelen van de schuim.. Is het water goed gemengd met de zeep dan kunnen we overgaan tot het experiment. Twee vrienden gaan in de bak staan en houden elkaar goed vast. Een andere vriend probeert een bubbel te maken met de hoepel.

→ Deze activiteit kan alleen doorgaan als het veilig is om minder dan 1 meter en half van elkaar te staan!

Activiteit 21: BA drama: opdrachten spel: welk team zal het snelst in het hartje geraken

Alle vormen van een spel spelen in groep zijn belangrijk. Dat kleuters terug aan gewoon geraken om spelregels te volgen, om tegen verlies te kunnen, om het plezier te beleven aan het spelen met vriendjes..

Ontwikkelingsdoelen :

- ❖ Drama: 3.2 de kleuters kunnen zich inleven in personages en dingen uit de omgeving en deze uitbeelden
- ❖ Mens en maatschappij : 1.11 de kleuters kunnen bij een activiteit of een spel in een kleine groep, controleren of de anderen zich aan de regels houden
→ Je kan in dit spel verschillende ontwikkelingsdoelen steken die je wilt. Je past gewoon je opdracht hier dan aan. Wil je bijvoorbeeld wiskunde oefenen, dan maak je opdrachtkaarten rond wiskunde..

Materialen:

- ❖ Spelbord (kan je gemakkelijk op het internet vinden of zelf maken.)
- ❖ Pionnen
- ❖ Opdrachtkaartjes
- ❖ Teams → Elk team krijgt een afbeelding of een kleur. Zo heb je dan team rood, team blauw en team groen..

Les:

Dit spel kan je spelen met een groep van 6 kleuters. De 6 kleuters worden verdeeld in 3 groepen en krijgen een herkenningskenmerk per groep + een pion. Deze pionnen zetten ze allemaal op start. Als ze op een vakje komen met een klein hartje, dan krijgen ze een opdracht. Die opdrachten kan je maken aan de hand van jouw doel die je wilt beoefenen. Bijvoorbeeld :” Beeld een dokter uit.” Komen ze op een vak met een kruis, dan moeten ze (bijvoorbeeld 3) stappen terug.. Dit is een spel die je heel gemakkelijk en snel in elkaar kunt steken en waarbij kinderen heel veel van elkaar kunnen leren.

Rouwverwerking met kleuters

Tips :

- Dood en afscheid bespreekbaar maken in de klas.
- Het is goed om elke dag te verwijzen naar dode dingen. Denk maar aan een diertje, plant of een insect ..
- Prentenboeken rond dood, gemis en afscheid zijn goede hulpmiddelen om dit onderwerp bespreekbaar te maken.
- Dit onderwerp bespreekbaar maken door poppenspel.
- Maak plaats voor de emoties van kinderen. Zorg dat je een verwerkingsactiviteit voorziet als u over dit onderwerp wilt praten.
- Maak iets samen met de klasgroep om nadien ergens omhoog te hangen. Een teken van herdenking, het samenhorigheidsgevoel..
- Rouwkoffer raadplegen. Dit kan je raadplegen bij verschillende organisaties, maar je kan dit ook zelf maken.
- Maak tijd om te luisteren naar het kind.
- Een ruimte voorzien in de klas waarbij het kind even tot zichzelf kan komen. Een rouwhoekje/ rusthoekje maken. Je kan kinderen een tekening laten maken en dit omhoog hangen in de klas of een gebedsprentje erbij hangen. Elke ochtend een kaarsje branden en even rustig worden in de kring.
- Laat het kind die in rouwproces zit iets meenemen van thuis. Een knuffel, doek ..

Wat kan er allemaal in een rouwkoffer zitten?

- Afbeeldingen rond rouwen
 - Knutselmateriaal om je emoties te gaan verwerken in een knutselwerkje.
 - Gevoelsmasker : Blij, boos, bang of verdrietig
 - Beeldend materiaal : Klei, plasticine, verf ..
 - Gedichten rond verdriet, rouwen, gemis, dood..
 - Troostkaartjes
 - Kaartjes met vragen om aan de kleuter te stellen rond gevoelens en emoties
 - Een kaarsje/ lichtje
 - Een ster
 - Zakdoekjes
 - Muziek materiaal: Cd's, liedjes, muziekinstrumenten
 - Bellenblaas
 - Keien
 - Prentenboeken
 - Knuffels
-

Activiteiten rond rouwverwerking:

Activiteit 1 : Vertellen van een prentenboek + verwerkingsactiviteit kaarsenhouder maken

Stap 1 : Vertellen van het prentenboek Dit is heel wat voor een kat : Judith Viorst, Gottmer

→ Je doet hier een kort gesprek over en bevraagt de kleuters naar hun ervaringen rond gemis en dood.

→ je bevraagt de kleuters hoe zij dit verwerken op hun manier.

→ Je hebt als KO een idee hoe je jouw verdriet kunt verwerken. Je zegt dat je een kaarshouder zelf kunt maken en versieren en nadien kan je die versieren. Zo kan mama of papa elke avond je kaarsje even branden voor dat gene wat jij mist.

Stap 2 : Het maken van de kaarshouder

Je voorziet wat klei voor elke kleuter. Je maakt een vierkantje (of een andere vorm) met het klei en duwt het kaarsje in de klei. Zo heb je de juiste vorm voor het kaarsje. Rond het kaarsje kan je dus versieren met parels, tekenen met een fijn stokje of schilderen.

TIP : Zet een rustig muzikje aan op de achtergrond.

Literatuur rond rouwen:

- De sterrenwachters: Thijs Vanderheyden, 2018, Davidsfonds
 - Rikki en de eekhoorn: Guido Van Genechten, 2010, Amsterdam / Hasselt: Clavis
 - Anna's moemoe is dood: Kathleen Amant, 2017, Amsterdam / Hasselt: Clavis
 - Grote boom is ziek: Nathalie Slosse, 2009, Ambimo
 - De wensbloem: Nathalie Slosse, 2016, Ambimo
 - Lieve oma pluis: Bruna, Dick, 1996, Mercis Publishing
 - Merijntje Muis neemt afscheid: Heutink, E., 2010, In de Wolken
 - Lies en kleine kater: De Vos, R., 2009, Amsterdam / Hasselt: Clavis
 - De vlieger van opa : Dreesen, Jaak, 1988, Altiora Averbode NV
 - Nooit meer is voor altijd :Sels, T., 2000, Hasselt: Clavis
 - Een ballon voor opa: Neefjes, A.: 2009, Leopold
 - Vuur en vlam: De Kockere Geert & Dom An, 2011, Uitgeverij: Manteau
 - Een ster voor Amber: Dubois, C.K. & Demyttenaere, B., 2002 , Altiora Averbode NV
 - Kikker en het vogeltje :Velthuijs, M., 2011, heruitgave, Amsterdam: Leopold BV
 - Dag papa in de hemel: Van Dongen, I., 1998, Sjaloom
 - Dag oma :Sommer Angela, 2003, Amsterdam: Ploegsma
 - Nooit is voor altijd: Devos, Kristof & Jong Claudia, 2013, Davidsfonds
 - Als je dood bent, word je dan nooit meer beter? : Piet en Jori Breebaart,
 - Dit is heel wat voor een kat : Judith Viorst, Gottmer
-

Tips

Rond sociaal-emotionele ontwikkeling

- In de klas werken met een handpop (de vaste handpop). Ook thuis ouders motiveren om een handpop aan te schaffen en te gebruiken of een knuffeltje.
 - Kleuters vinden het geruststellend als ze even de stem van hun juf/meester kunnen horen. Eens skypen met je kleuters (1-1).
 - Een hoek voorzien in de klas waar de kleuters even tot zichzelf kunnen komen. Bijvoorbeeld een snoezelhoek.
 - Als de scholen weer open gaan, aandacht besteden aan terugblik momenten. Heel belangrijk om in gesprek te gaan en te luisteren naar de kleuters.
 - Emoties herkennen bij de kleuters.
 - Tijd maken voor klasregels, klasrituelen en structuur opnieuw aan te brengen. Biedt veiligheid en vooral bij jongere kleuters is dit een aandachtspunt.
 - Indien we niet meer naar de klas kunnen dit schooljaar : Filmpje maken met de vaste handpop die de kleuters eens dag wilt zeggen. Kan ook een filmpje maken met jou erbij, dit biedt ook een vorm van herkenning en veiligheid.
 - Inzetten op samenspel met vriendjes. Samen gezelschapspelletjes spelen, werken in teams ..
 - Ochtend Liedjes, versjes, verhaaltjes opnemen en doorsturen naar ouders. Biedt een vorm van structuur en veiligheid voor thuis.
 - Tekeningen maken voor elkaar als de klassen weer open gaan.
 - Dansen op muziek, muziek maken → muziek kan heel veel emoties losmaken.
 - Het gevoel “ missen” proberen uit te leggen. Dit kan via verschillende dramatechnieken: Schimmenspel, poppenkast, toneel..
 - Gevoelens en emoties mogen er zijn in de klas. Gevoelens en emoties toelaten en aanvaarden.
 - Geef ouders mee dat kleuters ook thuis op een manier moeten kunnen verwerken via beeld, muziek, drama, beweging enz...
 - Jongste kleuters : Filmpjes maken met een kort verhaal (iets dat verschillende keren terugkomt, structuur geeft en herkenbaar is → dit geeft een veilig gevoel)
 - Wat als kleuters hun draai niet kunnen vinden thuis? Je kan een daglijn geven aan ouders en dat ouders elke dag die daglijn overlopen. Dit geeft een vorm van structuur, veiligheid en vertrouwen.
 - Bied halve oplossingen aan bij kinderen. Geef hen een aanzet, maar laat hen daarna zelf nadenken hoe ze een oplossing kunnen bedenken en realiseren.
 - In de klas kan je elke dag een politie/ kapitein aanduiden. Als kleuters conflicten hebben of vragen, dan moeten ze eerst naar de politie of kapitein gaan. Hij/zij probeert die kleuter mee te helpen naar oplossingen of een conflict op te lossen. Indien ze het niet opgelost krijgen, dan mogen ze pas naar de leerkracht toekomen.
 - Laat merken dat je blij bent met kleine vorderingen.
 - Zorg dat stillere kleuters kunnen wennen aan hun stemgeluid in de klas. Stel hen niet te veel open vragen waar zij het antwoord moeten geven, maar stel eerder gesloten vragen waarop ze enkele ja of nee moeten antwoorden. Dit geeft vertrouwen en veiligheid.
-

Rond hygiëne

- Praten waarom hygiëne zo belangrijk is.
- Woordspinnen met de kleuters over hygiëne. Wat hoort bij hygiëne allemaal? (handen wassen, zakdoek nemen, zepen, niezen in je elleboog, hand voor je mond doen..)
- Achterhalen wat de kleuters hun vragen zijn aan de hand van kringgesprek of laat kinderen tekeningen maken over hun vragen en nadien aan het je uitleggen.
- Zorg dat ook hier emoties een plek kunnen krijgen door middel van een verwerkingsactiviteit.
- Maak een gesprek actief (bijvoorbeeld: Was samen je handen).
- Leg uit waarom handen wassen zo belangrijk is. Leg dit uit aan de hand van ons proefje met peper en zeep. De kleuters horen je uitleg en terwijl hebben ze visueel iets om naar te kijken.
- Afdrukken van afbeeldingen rond handen wassen of hygiëne. In bijlage vindt u een poster rond hygiëne om in de klas omhoog te hangen en dit uit te leggen aan je kleuters.
- Vertel hoe we moeten hoesten of niezen.. Kan je zomaar hoesten zonder je hand voor je mond? Leg uit dat je best niest in het hoekje van je elleboog en toon waar dit is.
- Voorzien extra tijd bij toiletmomenten.

TIP voor peuters:

https://www.youtube.com/watch?v=fxLbmzMmx1w&feature=youtu.be&fbclid=IwAR1yvcTZrgh9piHkA2jPrGfm1Yn4_WCNDOszsxpYrqaFUEdbpGiteG-5n4

Zorgen rond risicokleuters, problematieken, achterstanden ...

Uiteraard hebben wij als leerkrachten onze zorgkinderen of kinderen die moeilijkheden vertonen op bepaalde domeinen in ons hoofd. Zeker in de derde kleuterklas maken we ons zorgen hoe de kleuters de overgang gaan kunnen maken naar het eerste leerjaar, maar ook wat met kleuters die ontwikkelingsvoorsprong hebben, wat met differentiatie? Hoe kunnen wij nog al onze doelen nastreven die moeten gedaan zijn dit schooljaar?

Laat de doelen los die je moet nastreven. Werk heel sterk vanuit interesses. Interesses van kleuteronderwijzer, maar ook van de kleuters. Haal het positieve naar de klas. Doe activiteiten die jij en de kleuters geweldig vinden. Herhaal een thema die in de smaak viel bij de kleuters. Door te werken vanuit interesses haal je veel meer motivatie, interesse, voldoening enz.. Dit kan heel krachtig zijn voor de laatste maand en half school.

Tips :

- Gesprekken zijn heel belangrijk. Probeer vanuit een gesprek te achterhalen waar het kind nood aan heeft. Is dit een stapje terug of een stapje hoger?
 - Probeer kinderen met ontwikkelingsvoorsprong de “ zwakkere” kleuters laten helpen of mee laten spelen. Kleuters leren heel veel van elkaar.
 - Belangrijk dat je naar de sterktes kijkt van het kind en niet ervan uitgaan “ Ik heb dat doel nog niet kunnen oefenen in de klas, dus ze gaan dat niet kunnen.” Kinderen leren heel veel vanuit hun eigen kracht. Onbewust zijn kinderen een hele dag aan het leren.
 - Hoe rekening met ontwikkelingssprongen. Wat het kind nu niet kan, lukt misschien wel binnen twee maanden bijvoorbeeld.
 - Altijd vertrekken uit het totale kind. Niet altijd enkel vertrekken uit te korten.
 - Indien de scholen niet open gaan, stimuleer de ouders om tafelmomenten te gebruiken voor gesprekken met het kind.
-

Afsluiting

Wij zijn zeer blij om deze bundel met jullie te mogen delen, wij hopen dat we jullie hebben kunnen inspireren. Het is fijn dat we via deze weg ons steentje konden bijdragen. Bedankt voor jullie interesse in deze bundel. Wij hopen jullie via deze weg inspiratie en tips te hebben gegeven om aan de slag te gaan rond corona in de kleuterklas. Wij willen ook nog even alle juffen en meesters bedanken die ons geïnspireerd hebben met hun leuke ideeën! Hopelijk kunnen we snel maar vooral ook terug veilig voor de klas staan!

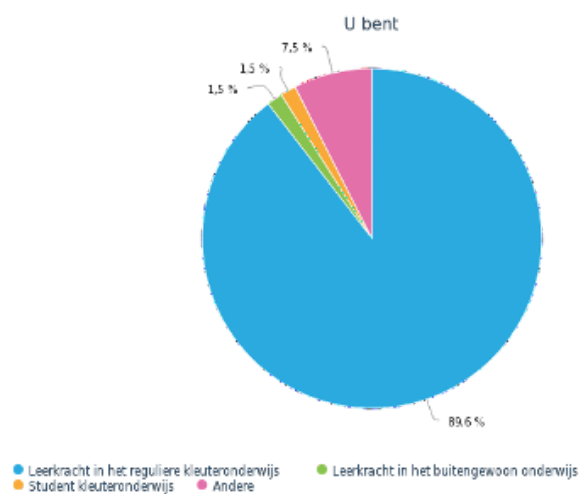
Amber en Ellen.

Bronnen

- Kraaijvanger, C. (2020, 18 maart). De coronacrisis: hoe leg je dat uit aan je kinderen? Geraadpleegd van <https://www.scientias.nl/de-coronacrisis-hoe-leg-je-dat-uit-aan-je-kinderen/>
 - Hoe spreek je met kinderen over het coronavirus? (z.d.). Geraadpleegd, van <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/hoe-spreek-je-met-kinderen-over-het-coronavirus>
 - Onderwijsdoelen. (z.d.). Geraadpleegd, van <https://www.onderwijsdoelen.be>
 - E. (2020, 22 april). Socio-emotionele ontwikkeling -. Geraadpleegd op 28 april 2020, van <https://kleutergewijs.wordpress.com/category/ontwikkelingsdomeinen/socio-emotionele-ontwikkeling/>
 - Hoe praat ik met kinderen over het coronavirus? (2020, 15 maart). Geraadpleegd van <https://www.unicef.nl/nieuws/2020-03-15-hoe-praat-ik-met-kinderen-over-het-coronavirus>
 - Kijk op Ontwikkeling. (2015, 4 april). Stimuleren sociaal-emotionele ontwikkeling dreumes en peuter. Geraadpleegd van <https://www.kijkopontwikkeling.nl/tips/stimuleren-sociaal-emotionele-ontwikkeling-dreumes-peuter/>
 - Info@Klascement.Net, K. (z.d.). Sociaal-emotionele ontwikkeling : Info, lessuggesties en aanpak bij problemen. Geraadpleegd van <https://www.klascement.net/iedereenteltmee/downloadbaar-lesmateriaal/58115/sociaalemotionele-ontwikkeling-info-lessuggesties-en-aanpak-bij-problemen/?previous#preview>
 - Wenden, D. V. L. D. (2018, 1 november). HBO Kennisbank. Geraadpleegd van <https://hbo-kennisbank.nl/details/saxionhogeschool:B3A9AC11-9063-421B-B42C180706AC64BF>
 - Campagne "Handjes wassen met Handige Hans". (z.d.). Geraadpleegd van <https://www.zorg-en-gezondheid.be/campagne-handjes-wassen-met-handige-hans>
 - FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. (z.d.). Handhygiene. Geraadpleegd, van <https://www.ubentingoedehanden.be/nl/handhygiene>
 - Corona matrix : Juf Iris (Instagram: Juf_Iris_kleuterklasje of facebook: mijn kleuterwereld) https://lookaside.fb.com/file/Corona%20spel%20Bestandenmapje%20%20Matrix.pdf?token=AWx54iAfOQ8cyfCxc-ReHTT49D_ALiOgOIVjDcaox8fdYiLFGgJBTjSzwkRgwwn2NnqWlsY9bz2BnDcFQ5e6ieKXB23HJmOAU1wRRe9sVWZz3x_6TCaAdf8Y8h4gDH-lr26A1Knu-aDXxz0cN5JiTMRCo9IOSbdDWyc727GJLjvhOw
 - Werkbladen mondmasker maken voor Anna van Kathleen Amants. Kathleen Amant • www.amant.be • Uit het pakket 'Anna draagt een mondmasker', gratis te downloaden op de pagina 'gratis downloads', map: 'in uw kot'
-

Bijlage 1: Enquête resultaten

1. U bent?

Andere:

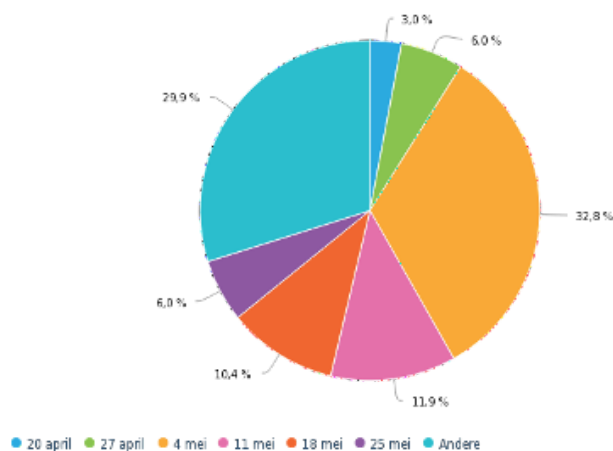
- Leerkracht groep 1-2 en intern begeleider
- Onderwijs assistent in de kleuterklas
- Leerkracht basisonderwijs-kleuters
- Leerkracht in steineronderwijs
- Zorg leerkracht

2. Hoe heeft u de afgelopen dagen contact onderhouden met uw kleuters?

- E-mail	- Site van de school
- Besloten messengergroep	- Sociaalschools
- Telefonisch	- Hangbout meets
- Klassenapp	- Klasblog
- Digitaal via schoolportaal	- Post
- Envelop met materialen af laten halen	- Sms
- Google meet	- Groepsbellen via zoom
- Facebookgroep	- Padlet
- Smartschool	- Parro
- Classdojo	- Facebookpagina
- Gimme	- Inspiratiebundel
- Whats app	- Skype

3. Wanneer ziet u de scholen terug opengaan? Wat lijkt voor u een ideale datum?

Wanneer ziet u de scholen terug opengaan? Wat lijkt voor u een ideale datum?

Andere:

- 6 mei na bevrijdingsdag
- Eind mei
- Wanneer het veilig genoeg is,

4. Als uw school weer opengaat, waar gaan jullie op focussen?

- Het welbevinden van de kleuters	- 3 ^{de} kleuterklas voorbereiden naar het 1 ^{ste} leerjaar toe
- Genieten van de tijd samen	- Ontluikende geletterdheid
- Rust creëren	- Feest vieren dat de scholen weer open mogen
- Inzetten op een veilig gevoel	- Fonemisch bewustzijn
- Aandacht voor hygiëne	- Routines
- Klasregels en afspraken terug leren kennen	- Schoolrijpheid
- Kinderen tijd geven om elkaar te leren kennen	- Bespreken van de gevoelens
- Wiskunde: getalbegrip	- Focussen op de doelen die ze moeten behalen
- Taal	- Liefde en aandacht geven
- Herhalen van de aangeboden leerstof	- Verjaardagen inhalen
- Direct verder gaan waarop we gestopt zijn	- Schooljaar fijn afsluiten
- Sociaal emotionele vaardigheden	- Moederdag
- Zwakkere kleuters observeren, nu ze een aantal weken niet of weinig extra uitdaging kregen	- Contact-spel-observeren
- Themaloos werken	

5. Waar heeft u als leerkracht nood aan als de school weer opengaat?

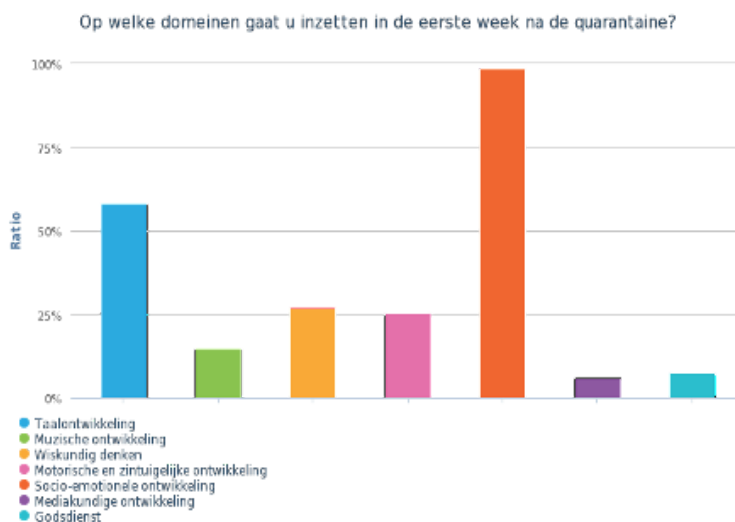
- Duidelijkheid qua afspraken: wat mag en wat mag niet	- Ondersteuning van de zorgleerkrachten: qua inhalen voor kleuters
- Rust	- Extra voorziening: meer toiletmomenten, handen wassen, handgelpompjes, ...
- Respect	- Veiligheid

- Een goed team
- Duidelijke info over het virus
- Rust voor de kleuters
- Contact met collega's, kinderen, ouders, ...
- Even geen druk om bepaalde doelen te halen en papierwerk
- Overleg met leerkrachten
- Tijd en rust
- Social distance
- Originele aanpak

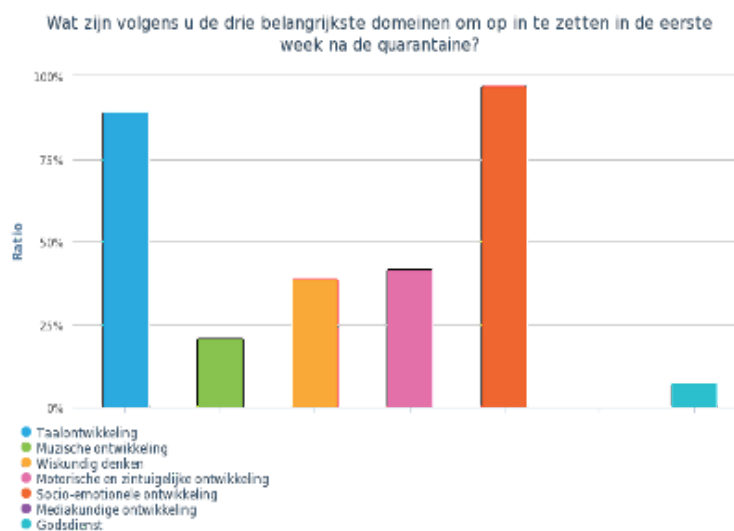
6. Wat zijn de eerste prioriteiten als uw school weer opengaat of als u weer in de klas gaat staan?

- Nagaan hoe het met de kleuters gaat
- Veiligheid
- Welkomsvgevoel/terug thuis voelen
- Rust creëren
- Voldoende aandacht aan hygiëne
- Gevoelens van de kinderen
- Klasregels/structuur terug leren kennen
- Geborgenheid
- Luisteren
- Kleuters knuffelen
- Letten op handhygiëne
- Samen genieten met de kleuters
- Woordenschat terug op peil krijgen
- Beperken tot basisleerstof
- Welbevinden
- Plezier maken
- Betrokkenheid
- Groepsgevoel
- De draad terug oppikken
- Angsten weg werken
- Luisteren naar de kleuters
- Hygiëne
- Coronatesten om gerust te zijn
- Observeren
- Samen spelen
- Jarigen vieren
- Gezellig samen zijn

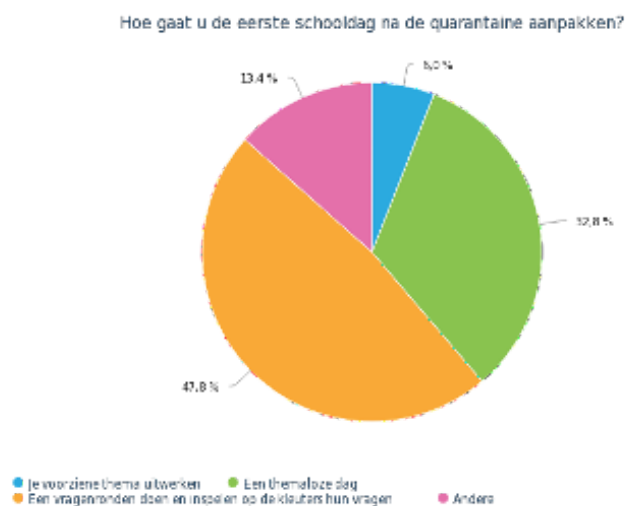
7. Op welke domeinen gaat u inzetten in de eerste week na de quarantaine?

8. Wat zijn volgens u de drie belangrijkste domeinen om op in te zetten in de eerste week na de quarantaine?

9. Hoe gaat u de eerste schooldag na de quarantaine aanpakken?

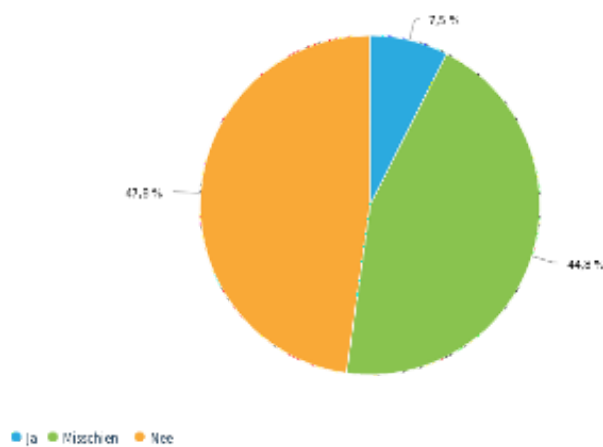

Andere:

- Spelen en observeren
- Een feest vieren
- Praten over de quarantaine
- Kijken wat de dag brengt
- Themaloze week
- Groepsvorming zoals in de Gouden Weken
- Terug heel veel structuur bieden
- Beginnen met een thema

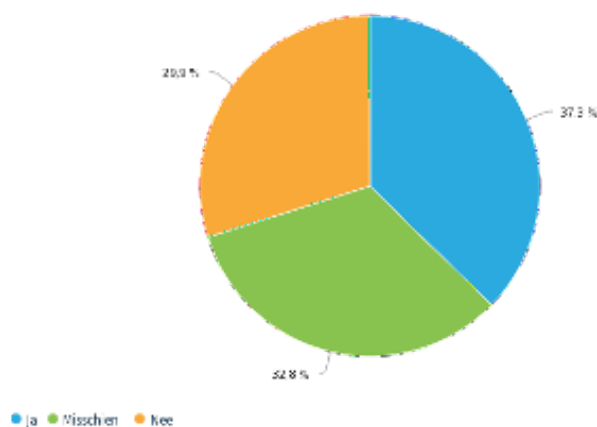
10. Gaat u tijdens de eerste week of weken na de quarantaine werken rond de Corona situatie?

Gaat u tijdens de eerste week of weken na de quarantaine werken rond de Corona situatie?

11. Zou u gebruik maken van inspiratiebundel om het thema Corona uit te werken?

Zou u gebruik maken van een inspiratiebundel om het thema Corona uit te werken?

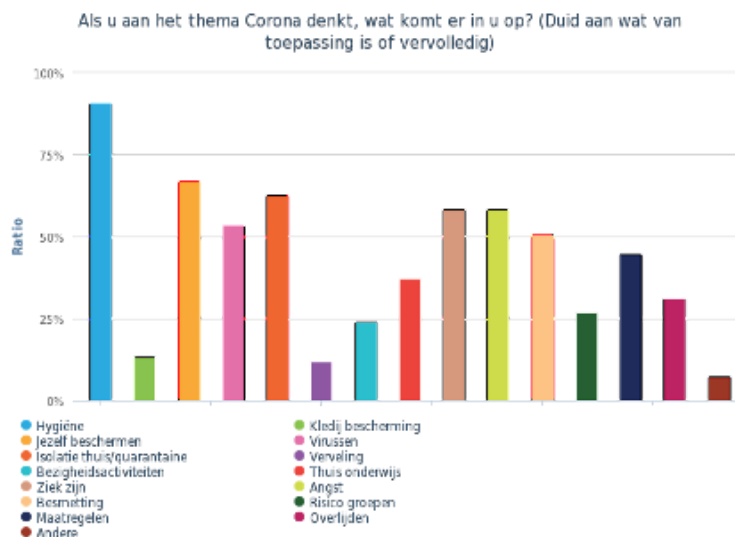

12. Als u het thema 'Corona' in de klas zou willen uitwerken, wat zou u dan zeker aanbod willen laten komen?

- Verhaal	- Quarantaine
- Lied	- Ziek zijn of ziekenhuis/dokters
- Spel	- Hoe zorg je goed voor jezelf en de omgeving
- Gezondheid	- Wat na corona
- Hygiëne	- Rouwverwerking
- Talige activiteiten	- Maatregelen voor de kleuters
- Samen spelen	- Wat is het virus
- Verbondenheid	- Vragen van de kinderen beantwoorden
- Gevoelens	- Tussen andere thema's door gaat hygiëne invoegen
- Respect en dankbaarheid	

- Persoonlijke beleving van de kinderen
- Noden van de kleuters bekijken
- Waarom is het zo veel in het nieuws
- Educatieve spelletjes
- Knutselen van een coronamonstertje
- Samenhorigheid
- Waarom we thuis moesten blijven
- Het thema corona even laten rusten!

13. Als u aan het thema Corona denkt, wat komt er in u op? (Duid aan wat van toepassing is of vervolledig)

Andere:

- Andere beschermen
- Nieuwe kansen onderwijs door online lessen
- Creativiteit ontwikkeling
- Overlijden
- Uitzondering op virussen
- Onzekerheid

14. Welke vragen komen er in u op als u over Corona nadenkt op kinderniveau?

- Wie wordt er ziek?
- Hoe word je ziek?
- Waarom mochten we niet naar school?
- Over veiligheid en thuiszijn
- Is Corona een beestje?
- Kan je Corona zien?
- Hoe krijg je het van iemand anders?
- Ga je er direct van dood?
- Kan mama, papa er ook aan dood gaan?
- Wat is dat?
- Waarom is alles dicht?
- Wanneer mag ik opnieuw naar de speeltuin?
- Waarom mag ik oma niet zien?
- Wat zijn virussen?
- Hoe beschermen, wie beschermen?
- Waarom mag ik niemand meer knuffelen?
- Worden wij ook ziek?
- Wanneer mag ik naar school?
- Waarom dragen mensen handschoenen en mondklappers?
- Hoe groot is het virus?
- Hoe ziet het eruit?
- Wat gebeurt er als je het krijgt?
- Gaat dit nog eens gebeuren?
- Gaat mijn feestje nog door?
- Sterven ook kindjes

15. Opmerkingen, bedenkingen of tips?

- Voorkomen is beter dan genezen ... als boodschap meegeven. Wees lief voor iedereen en verzorg elkaar altijd.
 - Kinderen niet overladen met leerstof want alle leuke activiteiten van het 3^e trimester vallen weg.
 - Ik denk dat de kinderen graag terug willen naar hun oude leven en Corona moe zijn. Daarom zou ik er niet te veel tijd aan besteden maar het normale leven oppakken. Voor de kinderen die er behoefte aan hebben bied ik een kleine kring aan om erover te praten.
 - Socio emotionele ontwikkeling vind ik dat in dit hele verhaal veel te weinig aandacht wordt besteed
 - Probeer het luchtig te houden maar neem de kinderen wel serieus
 - Geen projectje over Corona maken als jullie dat van plan waren! De zon moet weer gaan schijnen in het leven van de kinderen. Sommige kinderen maken zich vreselijk zorgen over hun grootouders en familie. En kleuters zouden zich geen zorgen moeten maken.
 - Angst mag niet groter worden.
 - Heel moeilijk thema voor 2,5/4 jarige kinderen.
 - Corona is nu volop bezig, kinderen zitten er middenin, eenmaal school begint kan er zeker wat aandacht aan besteed worden maar daar hoeft volgens mij niet meer rond gewerkt te worden. Kinderen moeten terug kunnen genieten, aan leuke dingen denken en weer over andere dingen kunnen vertellen
 - We moeten kinderen geen angst aanjagen door over corona te praten maar hen uitleggen waarom het belangrijk is van handjes wassen, geen knuffels en zoentjes,.. Ze vangen toch nieuws op dus beter op de juiste manier de juiste informatie krijgen.
 - Denk dat ouders het moeilijk hebben met constante aanwezigheid van hun kinderen en er tijd moeten aan besteden
 - Kinderen gewoon de tijd, de ruimte en de kans geven om te verwerken wat dit met hen deed.
-

Bijlage 2: Begroeting

1,5 meter afstand begroetingen

gebaseerd op Katrotje

Met schrijffletters

Ontworpen door Anouk Greving
Instagram: @jufnoek

hartje

zwaaien

grapje

knipsoog

spronggetje

'goedemorgen'

lucht boks

lucht high-5

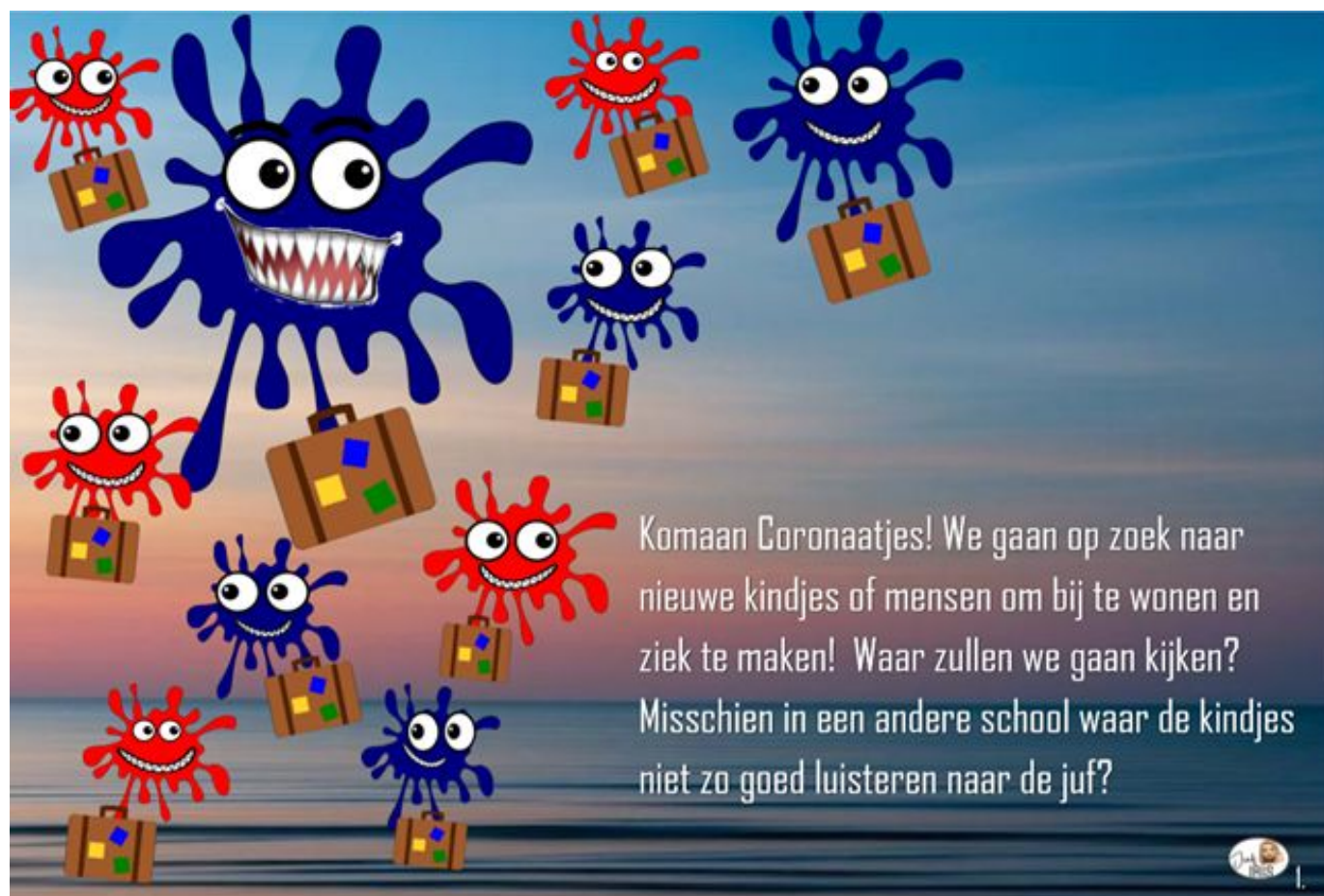

dansje

Bijlage 3: Coronaverhaal 1

Bron : Iris Beckers - Facebookpagina: Mijn kleuterwereld

Komaan Coronaatjes! We gaan op zoek naar nieuwe kindjes of mensen om bij te wonen en ziek te maken! Waar zullen we gaan kijken? Misschien in een andere school waar de kindjes niet zo goed luisteren naar de juf?

Kijk daar. De mensen zitten gezellig binnen.
Hier komen we nu niet in. Wat jammer.
Sommige broertjes en zusjes hebben wel een
huisje gevonden bij de mensen. De mensen
zijn al goed ziek en liggen nu in het
ziekenhuis! Zullen we eens kijken of we daar
nog binnen kunnen geraken?

Coronaatjes haast jullie weg daar! De dokter geneest de mensen en jullie moeten daar snel weg! Ik durf niet binnen in dit ziekenhuis.

